

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Києво-Могилянська академія»
Факультет соціальних наук та соціальних технологій
Кафедра соціології

Кваліфікаційна робота

Освітній ступінь – бакалавр

**на тему: «СТАВЛЕННЯ ДО УКРАЇНСЬКИХ ТА РОСІЙСЬКИХ
АРТИСТІВ ПІСЛЯ 24 ЛЮТОГО 2022 НА ПРИКЛАДІ МОЛОДИ
КИЄВА»**

Виконав: студент 4-го року навчання
Спеціальності 054 Соціологія
Теренчук Роман Валерійович
Наукова керівниця: Осипчук А.Д.,
Кандидатка соціологічних наук,
доцентка кафедри соціології НаУКМА

Рецензентка: Прохорова А.А.
Кваліфікаційна робота захищена
з оцінкою
Секретар ЕК:

« »

2023 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. Теоретико – методологічні засади дослідження споживання та впливів популярної музики	6
1.1. Соціологічні підходи до вивчення впливів популярної музики	6
1.2. Типологізація споживання музики у соціології	10
Висновки розділу	14
РОЗДІЛ 2. Виявлення ставлення до українських та російських артистів за допомогою якісних методів дослідження.....	16
2.1. Методологія інтерв'ювання слухачів продукту українських та російських виконавців	16
2.2. Ставлення до українських та російських артистів до 24 лютого 2022 року.....	19
2.3. Зміни у ставленні до українських та російських артистів після 24 лютого 2022 року.....	24
2.4. Суб'єктивні причини змін ставлення до українських та російських артистів.....	32
2.5. Уявлення про роль музики у суспільстві, що перебуває у стані війни.....	34
Висновки розділу	37
ВИСНОВКИ	39
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	42
ДОДАТОК А. Гайд інтерв'ю	44
ДОДАТОК Б. Приклад транскрипту інтерв'ю	50

ВСТУП

З початком повномасштабного вторгнення росії в Україну в суспільстві постало дуже багато гострих питань. Ці питання стосуються мови, контенту та культури зі сторони країни-агресора. І на сьогоднішній день, можна побачити зростаючу тенденцію відмови від музики та контенту російських артистів. Культурна складова є дуже важливою частиною кожного суспільства, а особливо суспільства, яке знаходиться у стані війни, як Україна. Більшість населення розуміє, що майже не залишилось інституцій в суспільстві, які знаходяться поза політикою. Всі сфери зараз сприймаються саме через призму війни, а так як на Україну напала саме росія, то це питання стоїть ще гостріше. Українці розуміють, що слухаючи російських артистів, вони спонсорують зброю, якою їх і вбивають. Бо прослуховування на музичних стрімінгових платформах монетизується, тобто артист отримує кошти з кожного прослуховування, з чого потім платить податки в росії, які йдуть на зброю, якою кожен день вбивають українців. В Україні створюються петиції на заборону в'їзду російським артистам до країни, на заборону прослуховувань їх в медіа просторі, але можна простежити в соціальних мережах, що і без цих дій суспільство, особливо молодь, відмовляється від російського контенту на користь українському. Хоч суспільство України в значній мірі відмовилось від музики російських артистів, але все одно можна простежити, що на музичних стрімінгових платформах в топ-чартах України значну частину займають російські артисти. В Україні є законопроект 7273-д від 29.05.2022, який передбачає заборону російських артистів в медіапросторі та на радіо. (Верховна Рада України, 2022). А в деяких західних областях навіть забороняють виступи та транслювання українських артистів, які висвітлюють продукти своєї творчості російською мовою. Складно заперечити той факт, що в Україні дійсно багато артистів мають російськомовний контент, деякий з них

навіть прославився не тільки на країни СНД, але й на Європу та Америку. Також, потрібно пояснити, чому я обрав саме молодь Києва. Відсоток російськомовного населення в Києві достатньо великий був до 24 лютого 2022 року. За даними «Рейтингу», у 2012 році російськомовного сегменту українців було 40%, наприкінці 2021 – 26%, а на початок війни ця цифра впала до 18%. (Рейтинг, 2022). Також, цікаво прослідкувати чи впливає мова, якою спілкується людина на її ставлення до контенту українських та російських артистів. Все, що було зазначено раніше і є *актуальністю* даної теми дослідження.

Об'єктом дослідження виступають слухачі метал-музики в Києві віком 17-28 років. Ставлення до українських та російських артистів після 24 лютого 2022 виступає *предметом дослідження*. *Метою* є визначити ставлення до українських та російських артистів після 24 лютого 2022.

Для досягнення мети, в дослідженні були поставлені такі *завдання*:

1. Виявити соціологічні підходи до вивчення впливів популярної музики.
2. Типізувати споживання музики.
3. З'ясувати ставлення до українських та російських артистів до 24 лютого 2022.
4. Виявити зміни у ставленні до українських та російських артистів після 24 лютого 2022.
5. Встановити суб'єктивні причини змін ставлення до українських та російських артистів.
6. З'ясувати уявлення про роль музики у суспільстві, що перебуває у стані війни.

Теоретико – методологічний підхід дослідження проводився в рамках інтерпретативного теоретичного підходу. Це дослідження базується на якісних методах, тому не є репрезентативним. Емпіричний матеріал дослідження базується на десяти (10) глибинних напівструктурованих

інтерв'ю, проведених із населенням Києва віком 17-28 роки, що взаємодіяло або продовжує взаємодіяти з творчим доробком українських та російських артистів. Цей вид інтерв'ю допоможе врахувати поведінку, інтонацію, зацікавленість в темі респондентів під час проведення інтерв'ю. Відбір респондентів відбувся за принципом найбільшої варіативності випадків, що дозволило зафіксувати максимально можливу варіативність відповідей. Спираючись на отриманні дані з інтерв'ю, кодування відбувалося індуктивно. Середня тривалість інтерв'ю становить 58 хвилин 53 секунди. Найдовше інтерв'ю становило 1:42:04, а найкоротше – 37:52.

РОЗДІЛ 1

Теоретико – методологічні засади дослідження споживання та впливів популярної музики

1.1. Соціологічні підходи до вивчення впливів популярної музики

В сучасному світі музика є чи не єдиною сферою та видом культури, яка об'єднує всіх людей. Є люди, які не цікавляться літературою, є люди, які не цікавляться живописом, але людей, які хоча б певним чином не взаємодіють з музикою дуже і дуже мало. Варіативність музики настільки широка, що кожен зможе знати щось собі до смаку. Сюди входить як і жанрова складова, сенсова наповненість, музика з живими інструментами чи синтезованими, рідною мовою виконується чи закордонною. Кожен може знайти своє не в залежності від віку слухача. Велику роль у музиці грає текст, вокал і мова, якою транслюється музика. Для України я можу виділити топ-3 мови, якою транслюється музика, і яку слухає населення України – це англійська, українська та російська. Це відбувається через вплив поп- культур на соціум. У своїй статті «Вплив поп культури на суспільство» («Impact of Pop Culture on Society») Шрі Ратха визначає поп - культуру, як сучасну популярну культуру, яка поширюється через засоби масової інформації та особливо орієнтована на молодь. (Sre Ratha, 2017 (пер. з англ.)). Якщо брати кейс України, то тут цікавий момент полягає в тому, що тривалий час поп – культурою, яка поширювалась на молодь були російська та західна. Причиною популярності російської культури є те, що Україна входила до складу радянського союзу і велика частина населення вже вважає цю культуру невід'ємною частиною, яка може поєднуватись з українською, через те що вони зростали саме в російській культурі. Через це, на мою думку, в свій час на законодавчому рівні хотіли зробити щоб державними мовами були як українська, так і російська. Також,

на соціум України великий вплив був зі сторони західної поп-культури. Через те, що політична спрямованість України, та і взагалі велика частина суспільства, була орієнтована на Захід, тому і західна, а саме американська та британська культури, мали великий вплив на суспільство України. Звісно, з початком повномасштабного вторгнення росії в Україну цей вплив західної поп – культури тільки зріс, а також, велику частину російської культури, особливо музичної сфери зайняла українська культура з вітчизняними виконавцями.

Звісно, музика, а особливо популярна, здійснює вплив на соціум. У своїй статті Лія Перальта зазначала, що музика використовується як засіб соціальних змін і об'єднання спільнот. (Lia Peralta, 2021, (пер. з англ.)). Якщо проаналізувати дану тезу через призму України, то можна припустити, що російська музика нав'язувалась нам не просто так. Вона слугувала певним провідником та об'єднувальним елементом, який говорить про «братські народи» і що ми всі однакові в Україні та росії. Вона слугувала, також, як елемент до соціальних змін. Звісно росії не подобалось просування української культури та наративів. Це могло виштовхнути російську культуру з українського соціуму, що ускладнило б вплив на нього. Через музику, та і в загальному, російський контент нав'язував російські наративи, які ми навіть могли не помічати. За рік війни ми дуже чітко змогли побачити результат та силу російської пропаганди. Також, Лія Перальта писала про вплив музики на думки та дії. Вона зазначала, що музика може торкатись нашої пам'яті підсвідомих думок, емоцій та інтересів і завдяки їй, ми можемо відчувати зв'язок з людьми та їхніми труднощами. (Lia Peralta, 2021, (пер. з англ.)). Через спільне минуле, вплив відбувався зі сторони росії на Україну. Це було намаганням показати певний зв'язок і через нав'язану музику транслювати, що вони розуміють нас та наші проблеми, чим звісно впадали у довіру.

Взагалі, Москва вважається певним музичним центром країн СНД. Вона включає в себе дуже велику індустрію, в яку вкладається дуже багато коштів

та сил. Також, тут можна помітити певну тенденцію, що вона має не тільки своїх російських виконавців, але й українців, казахів, білорусів, азербайджанців та багато інших національностей. І звісно ж, всі ці виконавці транслюють продукти творчості саме російською мовою, а не їх рідною. Звісно, через це і відбувається такий потужний вплив на українське, казахстанське та інші населення. Люди начебто слухають своїх вітчизняних артистів, але з російським впливом та певної картинки, що російська музична індустрія є величезною та дуже потужною. Звісно, початок повномасштабної війни цей зв'язок та вплив обірвав. Звісно, цей вплив залишається на певні групи населення України, як наприклад діти та підлітки, але він все рівно став набагато слабшим. Ні для кого не секрет, що впливати на дітей дуже просто, а особливо через інтернет. Як зазначав у своїй статті Мельник, музика є доступною на первинних засадах і допомагає дитині різнобічно вивчати цей світ та свою особистість і навіть на дуже ранніх роках життя, дитина здатна відчувати характер та настрій пісні. (Д. В. Мельник, 2016). Отже, вплив популярної музики особливо є значним коли він націлений на дітей. Якщо брати Україну в довоєнні часи, то я впевнений, що майже не кожен день, люди могли при прогулянці на вулиці побачити школярів, навіть початкових класів, які в компанії однолітків слухали російських виконавців, як наприклад «Моргенштерн» чи «Інстасамка» на колонці. Чому ж дана музика є популярнішою серед підлітків, ніж українські артисти? На мою думку, такий сильний вплив створюється через те, що в музиці російських артистів, на відміну від українських, дуже активно фігурує ненормативна лексика, яка приваблює школярів. Підростаючи, до приблизно середньої школи, школярам часто починають подобатись певні погані речі, які їм не дозволяють батьки. Звісно лайка сюди входить. Якщо дитина не може у реальному світі бути поганою, лаятись коли захоче, то вона такою стає в музиці. Тут вона не має ніяких обмежень, вона може послухати абсолютно все, що забажає, бо цензури та батьківського контролю на музичних стрімінгових платформах немає. Саме

через цих артистів росія активно впливала на суспільство України і просувала наративи, які були вигідними саме їм.

Якщо говорити про популярну музику, то тут не можливо не згадати американську. США має дуже великий вплив у світі не тільки економічний та політичний, але і культурний. Саме вона задає тренди в західних країнах. Багато європейських країн, в тому числі і Україна, запозичують собі певні, навіть здавалося б непокєднувані елементи культури. Як приклад, це свято Хелловін. З кожним роком все більше і більше людей починають до нього певним чином готуватись та святкувати. Здавалося б, як у настільки християнській країні як Україна можна святкувати свято, яке поєднується з темною силою? Лізарасо Прада у своїй статті зазначав, що США є величезним експортером розваг, як фільмів, серіалів, музики, що і викликає феномен глобалізації, тобто американський продукт розповсюджується на закордонний ринок. (Mauricio Lizarazo Prada, 2006). Через те, що США має дуже великий вплив на європейські і не тільки країни, тому і культура, в тому числі і поп-музика, так легко інтегрується в цих країнах і має достатньо високий попит.

У моїй роботі фігурує поняття «ставлення». Головін визначав ставлення, як суб'єктивну сторону відображення дійсності, яка є результатом взаємодії людини із навколишнім середовищем. (С. Ю. Головін, 1998). Тобто, це ставлення респондентів дослідження до українських та російських артистів є максимально суб'єктивною їхньою позицією. Через певні зовнішні події, як наприклад війна, дане суб'єктивне ставлення може певним чином видозмінюватись. Також, видозміна даного ставлення може відбуватись під впливом оточення або медіапростору, в якому знаходиться індивід. Саме на це поняття Головіна я спирався у даному дослідженні.

Отже, можна зробити висновок, що вплив популярної музики є достатньо сильним. Він може допомогти у нав'язуванні, об'єднанні та навіть зміні певних позицій щодо тих, чи інших поглядів. Це і можна простежити на прикладі України та нав'язаної нам російської культури та музики, яка в

подальшому виконувала свою роль не на користь українців. В даному дослідженні я посилався на визначення поняття «ставлення», як суб'єктивну сторону відображення дійсності, яка є результатом взаємодії людини із навколишнім середовищем, яке дав Головін у своїй роботі (Головін, 1998).

1.2. Типологізація споживання музики у соціології

Так як варіативність музики у сучасному світі дуже велика, тому і типів слухачів також багато. Гаврильчук у своїй роботі, посилаючись на Адорно, виділяла таких типів слухачів, як експертний, аматорський, споживацький, «реактивний», емоційний, розважальний та амузичний. (Гаврильчук, 2011, 113). У моєму дослідженні приймали участь як і експертний тип, аматорський, так і емоційний. Тому, я і посилався на дану типологію. Звісно, практик споживання музики можна виділити цілий ряд. Зазвичай перші кроки до знайомства з даною сферою відбуваються ще немовлям, коли дитина слухає колискові від своїх батьків. З часом, у дитини не з'являється певної цілеспрямованої потреби у споживанні музики. Частіше за все, вона слухає музику від інших людей, так само від батьків, братів сестер. Перші практики цілеспрямованого споживання музики зароджуються в підлітковому віці. Тут вже у індивіда може зароджуватись індивідуальний смак або на нього вплине його оточення. Варіативність музики може змінюватись достатньо швидко, бо індивід на даному етапі знаходить багато нових речей, які не всі можуть відповідати його смаку або поглядам. Частіше за все, саме у підлітковому віці віддають на певні музичні секції або в музичні школи. Тут у індивіда і може починати зароджуватись саме експертний тип споживання музики. Він починає сприймати музику не поверхнево, а заглиблюватись в неї через музичну теорію. Зазвичай даний тип слухачів може віддавати перевагу не популярній музиці, а більш нішевій та тій, яка більшою мірою пов'язана з його

музичним інструментом. Більшість інших типів відповідають аматорському. Тобто, люди не сильно заглиблюються в музичну сферу. Вони можуть слухати окремі пісні окремих виконавців. Частіше за все, вони не надають певного значення текстам пісні, а орієнтують на звучання та на емоцію, яку викликає у них пісня. На мою думку, емоційний тип слухача може поєднувати з іншими. Тобто, це той тип слухача, який слухає музику виключно для вивільнення своїх емоцій. (Гаврильчук, 2011, 114). Звісно, якщо простежити зі сьогоденням, то я б скоріш за все відніс слухачів російських артистів до аматорського типу слухачів. Тут відіграє роль певна необізнаність в музичній сфері, як вона працює і до чого можуть везти їх прослуховування. Вони сприймають музику виключно, як пісню, яка їм подобається. Вони не заглиблюються в те, хто є артистом цього треку, яка його позиція чи знаходиться він на російському лейблі чи дистриб'юторі, чим платить податки в росію, чи виїхав з країни. Тобто, на сьогоднішній день факторів, які впливають на те чи будуть слухати продукти творчості російського артиста дуже багато і вони є дуже важливими для іншої групи населення, ті хто відмовились від російського контенту. Ось їх і можна віднести до типу «обізнаний слухач музики». (Гаврильчук, 2011, 113). На тип слухача будуть впливати багато зовнішніх факторів та досвіду. Якщо перенестись у сьогоднішні реалії, то тут велику роль відграє досвід та певні переконання індивіда. Важко заперечити той факт, що в Україні до 24 лютого 2022 року велика частина населення розмовляла російською мовою. Та і зараз ця частина, звісно, скоротилась, але все рівно залишається значною. Сьогодні суспільство можна розділити на дві групи, хто виїхали за кордон та ті, хто залишились в Україні. Звісно досвід війни у кожного різний. Люди, які виїхали на самому початку, скоріш за все, відчули стрес війни в меншій мірі, чим люди, які залишились в країні, а тим паче люди, які перебували під окупацією і яким доводилось бачити і переживати найстрашніші події та картини за все життя. Люди за кордоном можуть не до кінця відчувати всю серйозність ситуації в прослуховуванні російських артистів. Для них ворогами є ті, хто прийшов зі

зброєю в руках. Ті, хто вбивають, грабують та гвалтують. Але, культура та музика є тією ж зброєю, яка, також, впливає на стан та розум людини і може його змінювати. Не перебуваючи у стані стресу від війни, люди можуть розслабитись та допускати у своє життя певні сфери з життя та культури країни – агресора. В той час, люди, які залишились в країні, в певній мірі змінили свій світогляд, маючи зовсім інший досвід будуть ставитись більш категорично до російського контенту.

Унікальність музики полягає в тому, що тут немає певних правил слухання або поєднування стилів. Кожен абсолютно спокійно може поєднувати в прослуховуванні джаз – музику та метал – музику. Саме в музиці слухач має повну свободу та може максимально розкрити свій смак. До типів слухання, я ще відніс, на чому слухається музика. В сучасному світі варіативність способів також велика. Одним з найпопулярніших типів прослуховування є слухання в навушниках. Цей тип максимально дозволяє заглибитись у звучання пісні. Цей тип не вимагає бути самодостатнім заняттям, тобто даний тип слухання поєднується з різними видами роботи або проведенням часу. Будучи на вулиці дані слухачі нікому не заважають та не нав'язують свої музичні смаки іншим. Повною протилежністю даному типу слухання є слухання через колонки. Цей вид вже частіше може бути самодостатньою діяльністю, тобто люди навмисно включають музику в колонці, саме щоб тільки її слухати та, можливо, для того, щоб виплеснути свої емоції та енергію. Звісно і на вулицях Києва можна зустріти даних слухачів музики. Тут вже вони навпаки нав'язують свій музичний смак іншим. Частіше за все це роблять підлітки в компанії однодумців. Тут прослуховування музики з однодумцями має певну функцію єднання в групу, тобто це можуть бути слухачі репу, слухачі року і так далі. Даний тип прослуховування, на мою думку, допомагає підліткам самовпевнетись та, можливо, поставити себе вище інших одноліток. Також, до цих двох типів слухачів, я б додав ще слухачів на живих концертах. Цей тип слухання є найменш популярним через ряд факторів, але не менш важливим

для української культури. Якщо брати Київ, то тут можна простежити дуже багато концертних залів, як великих для відомих артистів з великою аудиторією, так і локальних маленьких для менш відомих артистів. На мою думку, дані локальні площадки є навіть більш популярними та важливішими для української культури. Дані концерти відбуваються дуже часто, майже не кожен тиждень, ціна на дані концерти є доступною для населення і музика, яка лунає там є не комерційною, а достатньо унікальною та нішевою. Різноманітність жанрова тут дуже широка. Тут збираються однодумці, вони разом можуть зробити «слем» або «мошпінт», поспілкуватись між собою та виплеснути негативну енергію та емоції. Тому дані локальні концерти і дані типи слухачів музики є дуже важливими в рамках української культури. Також, Лілістам у своїй роботі, посилаючись на норвезького композитора Кнута Віггена, описав 4 різні, так звані «техніки прослуховування». Першим є прослуховування музики, як звукового фону, другий – це звукове сп'яніння, третій – слухання майстерності та останній – це зміст прослуховування. (Lars Lilliestam, 2013). Для першого характерним є поєднання музики з певною діяльністю для створення або певної атмосфери або фону. Для другого характерним є, наче стан сп'яніння, коли слухач сильно розслабляється і втрачає певні бар'єри, які були в його голові. Третій тип, а саме слухання майстерності, на мою думку, трохи переплітається з «експертним» типом, тобто слухач вглиблюється в ядро композиції, розбираючи її по деталях та намагається знайти сенс з кожного звуку, що хотів ним донести автор твору. І останньою технікою є зміст прослуховування, тобто слухач, як зазначав Лілістам, знаходиться в центрі емоцій, які викликає музична композиція та в центрі того, щоб зрозуміти зміст, який хотів передати автор даного твору. (Lars Lilliestam, 2013).

Отже, можна зробити висновок, що через велику варіативність музичних композицій, їх жанровості, сенсової наповненості, впливає, що і типів та технік слухання музики, також багато. Кожен слухач має свій тип слухання

через власний досвід та середовище, в якому перебуває. Також, велику роль у збагаченні культури відіграють не тільки мейнстимові виконавці, яких транслюють на телебаченні та на радіо, а й також локальні, маленькі виконавці, з невеликою аудиторією, бо їх діяльність та творчість може заповнювати пробіли у слухачів музики, бо варіативність жанрів та звучання даних артистів набагато багатше, ніж у естрадних.

Висновки розділу 1

Вплив популярної музики є достатньо сильним. Даний вплив може відбуватись, як на власне суспільство, в якому ця музика створюється, так і на зарубіжні. Цей вплив може допомагати у нав'язуванні, об'єднанні та навіть зміні певних позицій щодо тих, чи інших поглядів. Музика використовується як засіб соціальних змін і об'єднання спільнот. Це і можна простежити на прикладі України та нав'язаної нам російської культури та музики, яка в подальшому виконувала свою роль не на користь українців. Також, великі, впливові країни, як наприклад США, також можуть впливати та задавати тренди по всьому світі. Також, музика має вплив на думки та дії. Легко під цей вплив потрапляють діти та підлітки, які тільки в силу свого віку і досвіду, можуть не помічати, як популярна музика впливає на них. Саме через них і можуть доноситись певні нав'язуванні думки та ідеї. Саме через музику це легше робити. Також, у своїй роботі я посилався на визначення поняття «ставлення», яке описав Головін у своїй роботі, як суб'єктивну сторону відображення дійсності, яка є результатом взаємодії людини із навколишнім середовищем. (С. Ю. Головін, 1998).

Через велику варіативність музики утворилось багато типів та технік прослуховування музики. Вперше з музикою всі знайомляться ще немовлятами, коли батьки співають колискові дитині. Навіть у цьому віці вже

діти можуть відчувати емоцію та настрій пісні, тим самим, відповідно реагуючи на неї. Музика супроводжує людей все їх життя. У підлітковому віці вже з'являється цілеспрямоване слухання пісень відповідно до музичного смаку та світогляду індивідів. Гаврильчук у своїй роботі, посилаючись на Адорно, виділяла таких типів слухачів, як експертний, аматорський, споживацький, «реактивний», емоційний, розважальний та амузичний. (Гаврильчук, 2011, 113). Це і слугувало для виділення типів слухання в емпіричній частині. Дані типи слухачів утворюються через власний досвід, середовище, в якому знаходиться індивід. Також, я сюди додаю певну обізнаність в музиці та соціальну позицію індивіда. Для когось є важливим політична та соціальна позиція, національність артиста, а для когось це є неважливим, говорячи те, що вони слухають пісню, а не артиста. Через це, на сьогоднішній день, можна простежити багато дискусій.

РОЗДІЛ 2.

Виявлення ставлення до українських та російських артистів за допомогою якісних методів дослідження

2.1 Методологія інтерв'ювання слухачів продукту українських та російських виконавців

Для цього дослідження було використано якісний метод збору даних, а саме глибинні напівструктуровані інтерв'ю з молоддю Києва віком 17-28 років. Було важливо, щоб респондент(к)и мали певний досвід слухання продуктів творчості, як українських, так і російських артистів, проте було неважливо, коли цей досвід почався до 24 лютого 2022 року чи після. Завдяки цьому методу збору даних вийшло глибоко зануритись у досвід та практики респондентів, щодо продуктів творчості українських та російських артистів. Набір респондентів відбувався через розсилання запрошення в музичні телеграм канали та методом сніжного кому.

Для цього дослідження були відібрані респондент(к)и з різним досвідом ставлення та прослуховування доробків творчості українських та російських артистів. Дехто не слухав українських артистів до 24 лютого, але почав слухати та підтримувати після 24 лютого. Хтось слухав продукти творчості російських артистів до 24 лютого, але перестав слухати після. А дехто, як слухав російських артистів до 24 лютого, так і продовжує це робити і на сьогоднішній день. Отже, вибірка мого дослідження складалась з десяти (10) респондентів, шість чоловіків та четверо жінок. (Див. табл.: 2.1)

Таблиця 2.1 Загальна інформація про респондентів

№ Респондента	Стать	Вік	Сфера зайнятості
1	ч	22	Студент, музичний діяч
2	ж	21	Студентка
3	ч	21	Студент
4	ч	17	Учень, звукорежисер
5	ч	17	Учень
6	ч	23	Музичний менеджер
7	ж	21	Студентка, працівниця у HR відділі
8	ж	20	Студентка, Team Lead у SEO компанії
9	ж	20	Студентка, хореограф
10	ч	28	Працівник ІТ сфери

У даному дослідженні респонденти були достатньо обізнаними в сфері музики та багато з них взаємодіють з музикою не тільки як слухач. Були респонденти, які тісно пов'язані з музикою, як наприклад музичний менеджер чи барабанщик гурту, який активно гастролює містами України. Також, були респонденти, які займаються музикою, грають на музичних інструментах. Один респондент зазначав, що займається та викладає танці, які просто не можливі без музики. Частіше за все, респонденти надавали відповідь, що музика відіграє дуже важливу роль в їхньому житті. Це як і певна емоційна підтримка так і просто проведення часу, як прогулянки чи прибирання в квартирі, які супроводжуються прослуховуванням музики. Тобто, можна зробити висновок, що всі респонденти в даному дослідженні є активними слухачами музики, як українських, так і російських виконавців, про що самі респонденти і зазначали, що допомогло отримати обґрунтовану суб'єктивну відповідь. Також, від респондентів, які активно залучені до музичної діяльності вдалося отримати певну експертну думку, їх я і відніс до експертного типу слухача музики за Адорно.

Всі інтерв'ю проводились через платформу Zoom в онлайн форматі за завчасною домовленістю. Для того, щоб відібрати респондентів з потрібним мені досвідом слухання продуктів творчості українських та російських артистів було надіслано маленький опитувальник в музичні телеграм канали. Після цього через соціальну мережу Telegram я запрошував респондентів на інтерв'ю. Даним чином і було відібрано 10 респондентів різного віку та досвіду слухання українських та російських виконавців. Інтерв'ю несло спокійну та комфортну атмосферу. Респонденти с заохоченням надавали вичерпні відповіді. Респонденти знаходились самі в кімнаті, їх ніхто не відволікав і впливав своєю присутністю, що могло могло викривити відповіді чи вплинути на їхню відвертість, повноту тощо.

Гайд для проведення інтерв'ю складався з 7 блоків. Починався з вступної частини, щоб трохи зацікавити респондента у темі. Питання стосувались вподобань у музиці, яку роль несе музика у їхньому житті. Основні блоки були з 2 по 6. В них було важливо розкрити досвід та ставлення респондентів до музики українських та російських виконавців до та після 24 лютого 2022 року та з'ясувати причини змін ставлення, якщо такі відбулися. В завершальному блоці питання були більш рефлексуючими про те, якою респонденти бачать українську музику в майбутньому. На початку інтерв'ю я брав дозвіл на запис та повідомляли респондентам про конфіденційність інтерв'ю і їх права.

Також, у дослідженні фігурували як україномовні, так і російськомовні респонденти. Тут опитувані зазначали це як спілкування у побуті. 4 респонденти зазначили, що спілкуються російською в побуті, а 6 респондентів зазначили, що з початком війни повністю перейшли на українську мову.

2.2. Ставлення до українських та російських артистів до 24 лютого 2022 року

Якщо розглядати досвід респондентів у зацікавленості в продуктах творчості українських виконавців до 24 лютого 2022 року, то для більшості це було певне нейтрально – позитивне ставлення. Тобто, це не була дуже велика зацікавленість у даній музиці. Респонденти могли назвати буквально пару артистів, які їм подобались і кого вони могли послухати. Причиною даного ставлення було те, що вони не могли знайти певну близькість з цією музикою. Опитувані зазначали, що сюди входить жанр, текст, тематика, тощо.

P1: *«Ну я цікавився українською сценою, яка російською співала і яка співала англійською чи українською, але відношення в мене було таке, що я це робив тільки тому що я починав професійно займатись музикою, мені треба було бути в контексті. А так як... е-е... як слухачу, як людині, яка, можна сказати, є клієнт мені вона була не дуже цікава, тобто я слухав західну музику в цілому тобто я робив з книжку нашому продукту... е-е... державному тому що думав що він може трохи гірше. Ну можна так сказати».*

P2: *«Ну мені завжди було образливо, що українські артисти вони є мені відомими у порівнянні з російськими артистами... е-е... Я старалася якось сама там слухати або шукати якісь українські гурти і можливо не прямо активно але там... е-е... старалась, слухала...»*

P5: *« ... моё отношение было нейтральным, не было каких-то мне кажется украинских групп которых я бы слушал на постоянной основе. Были какие-то моменты, которые мне нравились но я не был постоянным слушателем украинского...»*

P6: *«...ееее, дуже таке предвзяте ставлення, тому що артисти були так само, як я, так само, як і всі ми несвідомими..»*

P9: «...В общем мне по большей части была всё равно то есть ...нет такого то что я прям восхищалась украинскими артистами и у меня такого нет что б они мне нравились... Есть и есть...»

P10: «...було нейтральне ставлення, може більш позитивно, тому що були якісь приклади музики, яка мені подобається...»

Також, важливим фактором тут відіграла мова, якою спілкувались респонденти до 24 лютого, бо більшість говорили російською, тому і в музиці віддавали більшу перевагу саме російській.

P5: «...ммм...нет.» (запитання «Чи важливе для Вас походження артиста?»)»

P9: «...е-е... наверное тут большую часть играла роль то что в принципе я общаюсь с самого рождения на русском языке, также как и моя семья и в принципе мое окружение, да и большая часть у нас населения... и ...ну... язык мне этот ближе... был... И поэтому и музыка мне больше...»

Також, всі зазначали, що вони не розділяли українських артистів україномовних та російськомовних. Ставлення було абсолютно рівним до них. Вони могли послухати творчий доробок українських артистів як українською, так і російською, але можна простежити з їх відповідей, що російськомовний контент значно перевищував україномовний.

P1: «...я думаю там было половина на половину десь, тобто половина російські, половина українських... хоча ...все таки мабуть переважали російськомовні...»

P5: «...російськомовні... переважали... да...текст нравился»

P6: «Російськомовні», «60 до 40, отак от»

P9: « Ну там допустим 2 из 10 трека - это были на украинском языке, остальные русскоязычные треки... да украинских артистов...»

Респонденти зазначали, що російськомовна музика набагато більше випускалась і була більш доступною. Також, одним з факторів більшого слухання російськомовних композицій було те, що вона була більш доступною та зрозумілішою їм.

P1: *«...в цілому, тому зацікавлює мене в принципі... е-е... звучання або деякі творчі ідеї або наприклад візуальний ряд разом з музикальним цікавим...»*

P6: *«Вимова, риторика, чіткість та дуже багатий, багатий шерінг в російськомовності. На жаль, чи на щастя, нам є на що рівнятися, в них дуже, дуже, дуже активно розповсюджується музикальні твори, витвори це все все все...»*

P9: *«...даже не знаю. Да нет какого-то определённого ответа, просто они были больше на слуху лично у меня в жизни чем украинские...»*

Також, частіше за все респонденти слухали українських виконавців не регулярно, а час від часу. Але навіть до 24 лютого, деякі респонденти слухали українських виконавців через спільну культурну приналежність, як вони зазначали.

P2: *«..у мене була перевага, що україномовні артисти, вони намагаються робити якісні культурні продукти українською мовою, тому що ну неприємно коли Україну знаєш презентують як якусь там частину росії чи це малоросія... еее... що це ось таке, тобто я поважно ставилася до таких артистів, що Вони намагаються популіризувати нашу мову... ось так...»*

P9: *«...еее...да, время от времени. То есть, по большей части я слушаю заграничные треки, в основном английские...»*

P10: *«... Ну я думаю, яось з українською кожного дня, в принципі, тобто не знаю... Ну приблизно кожного дня...»*

У всіх респондентів частину їх плейлиста українські артисти займали невелику. Частіше за все це було близько 10-20%. Частіше за все респонденти

вказували, що до 24 лютого, вони знали тільки достатньо успішних та відомих артистів, як наприклад «Океан Ельзи», «Скрябін», «Монатік», тобто менш відомі, а особливо андерграунд артисти, їм були невідомими.

P1: *«Я думаю це відсотки 7, мабуть...»*

P2: *«...ну... 20 відсотків...»*

P5: *« ... очень маленькую... меньше 5 процентов...»*

P6: *«Угу.. 30 відсотків, а все інше десь 50 на 50 російське та зарубіжне».*

P9: *«...ну процентов 20 из 100...»*

Деякі респонденти вказували, що через те, що українські артисти поширювали продукти своєї творчості російською мовою, вони навіть не знали, що вони є українцями. Часто респонденти не розділяли російських та українських виконавців.

P9: *«...Я никогда не разделяла... то есть... я даже не всегда знала какие артисты украинские какие русские...ишии... нейтральное то есть...было все равно украинское либо руское ...ну ... да я ее воспринимала как одно целое...»*

Якщо брати ставлення до російських артистів до 24 лютого 2022 року, то тут є вагома різниця в порівнянні зі ставленням до українських артистів. Більшість респондентів вказало, що їх ставлення до російських артистів до 24 лютого було позитивним і вони активно сліdkували та слухати творчі доробки даних артистів.

P6: *«А в мене є telegram-канал яким користувався на щастя і не знаю скільки я грошей зекономив, скільки життів врятував, але цим дуже сильно пишаюся чому і як не знаю до отримання підписок на всі ці платформи, з переходом на свідоме це все споживання, я вів телеграм де я просто кешував музику дуже багатими архівами просто по 50 пісень за день я міг переслуховувати, отак...».*

P6: *«Бо воно мені ауколося і дуже багато так всього мені на вуха взяли і натрусили».*

Якщо порівнювати більшість відповідей то частина російських артистів у плейлистах респондентів до 24 лютого становила близько 25-40%, а іноді навіть і всі 50%, тобто ця частина набагато переважала над українськими виконавцями. При запитанні, що конкретно респондентам подобалось у продуктах творчості російських артистів, більшість давали відповідь, що це була певна близькість та легкість сприйняття, бо всі респонденти зазначили, що вони до 24 лютого спілкувалися російською мовою і тому їм було легше сприймати цю музику і вона для них була ближча. Також, респондент зазначив, що російська музика сама його знаходила. Йому не потрібно було робити щось, через те що вона була всюди. Він випадково міг почути певну пісню і додати її до себе в плейлист, що так не працювало з українською.

P2: *«...ну я думаю, що не більше, ніж 15 відсотків.»*

P5: *«...(довга пауза)... Ну опять же это вариировалось, но процентов 20-25...»*

P6: *«В порівнянні з зарубіжними я знову ж скажу 50 на 50».*

P8: *«...у мене 90 відсотків була російська музика...»*

P9: *«...где-то 30-40 процентов..»*

P10: *«... артисти ну за країною походженням... Там саме фізичних осіб, там ну незважаючи там... де вони зараз проживають, то напевно російське було десь 50%, я думаю...»*

Але був респондент, у якого навіть з 2014 року ставлення змінилось до російських артистів. Також, даний респондент навіть задовго до подій 24 лютого 2022 року розділяв на певних правильних та неправильних російських артистів.

Р2: «Моє ставлення до російських... російської музики до 24 лютого, знаєш, після 14-го року після анексії Криму та Майдану і анексії Донецької, Луганської області, я старалась також особливо не підтримувати російських артистів, але я знаю що розлічала артистів там правильних, неправильних російських тобто яких там сучасних «Елджея» і так далі я не слухала, але я слухала якихось радянських, які, на мою думку... е-е... ну там хтось вже помер і з частини гурту, хто живе виступає, я вважала що вони, можливо, вони б і не підтримували цього, анексію і так далі. І я їх прослуховувала. Ну і деякі пісні російські я слухала тому що вони мені прямо дуже подобалися я там посувалася цим принципом, ось...»

Було, також, зазначено, що російські артисти у респондентів переважали через те, що не було інших альтернатив.

Р5: «наверно, потому что я не нашёл альтернативы...»

У багатьох респондентів, також, фігурувала дана теза. Також, вони зазначали, що саме продукти творчості російських артистів самі їх знаходили, бо вони дуже активно лунали в їх медіапросторі.

2.3 Зміни у ставленні до українських та російських артистів після 24 лютого 2022 року

Звісно, на стільки страшні та жахливі події, як війна не могли не вплинути на внутрішній стан та позицію суспільства України. Так як саме росія 24 лютого 2022 року напала на Україну, веде кроваву війну, тероризм та геноцид українського народу для багатьох гостро постало питання про багато сфер культури і не тільки, які пов'язані з країною-агресором. Звісно це не могло не зачепити сферу музики, а особливо коли вплив даної сфери до 24 лютого був настільки потужним. У багатьох респондентів в той, чи іншій мірі ці зміни

відбулися. Ставлення до українських артистів та їх продуктів творчості після 24 лютого 2022 року кардинально змінилось для всіх опитаних респондентів. Рефлексуючи, щодо ставлення до та після 24 лютого у респондентів є відчуття, що їх ставлення стало більш позитивним. Респонденти зазначали, що вони активно слідкують за українськими артистами і в цілому їм подобається куди рухається українська музика.

P1: *« Ну я дуже радий, те що багато є... конкретно україномовної музики, тобто я дуже радий що вона з'являється... е-е... можна сказати , що міняються люди і українська стає так сказати головною мовою української музичної сцени, а не як було раніше...»*

P6: *«Ну творчість стала набагато, набагато активніша вона почала.. популяризуватися, вони почали трембіти.. просто взяли всі музикальні інструменти наче всі поїхали, пороз'їжджалися, як тільки перестало всім бути погано, пороз'їжджалися по студіям і почали писати».*

P8: *«...ставлення залишилося точно таким же, я дуже люблю оті гурти що любила до 24 лютого. Я дуже... зараз в моєму альбомі дуже багато «Бумбоксу»... е-е... дуже багато ну типу «Луна» вона співала російською але зараз у неї потрохи виходять україномовні пісні тому, також це Христина Соловій, також це дуже багато в «Тік – Тоці»...»*

P10: *«Так, тобто я і шукаю більше і дивлюся і що, ну що... е-е... шукаю саме типу хто в якому жанрі робить, дивлюся в Твітері на Ютубі і потім... е-е... намагаюсь їх знайти на сервісах, в цих людей хто мені сподобався. Так я більше шукаю нових артистів, які з України саме...»*

Також, якщо брати у відсотковому співвідношенні у плейлистах респондентів, то воно значно збільшилось. Часто називали цифри від 45 до 60 відсотків, інколи навіть всі 70.

P1: *« Я думаю десь відсотків більше 20... еее, значно збільшилась ніж... е-е... відсоток, ніж раніше коли я слухав і російською і українською, тобто*

збільшилась точно. Тобто можна сказати що ту частину приблизно 10% російських виконавців зайняла українська музика...»

Р6: «70 відсотків зараз займає український речитатив, український джаз, фольк, взагалі я почав слухати ці своєрідні пісні, мене перекинуло туди в дев'ятий клас. Ось, коли я співав вперше всі ці ноти і я такий, о клас, круто, от. Тому 70 відсотків я почав з недр вишкрупувати, визнаходжувати таке щось, от прям, вау».

Р8: «...Ну хай буде 45 на 45. 45 - це зарубіжні пісні, а 45 - це українські пісні...»

Зараз у опитаних продукти творчості українських артистів викликає відчуття гордості та бажання підтримувати співвітчизників та просувати власну культуру. Для багатьох ця зміна у ставленні почалась з переходу на рідну мову, тобто ті респонденти, які після 24 лютого перейшли на українську мову у побуті, вони змінили своє ставлення та позицію щодо української та російської мови.

Р1: «Ну до українських артистів, до музики... е-е... в принципі ,я вважаю що її треба підтримувати, сильно критикувати щоб... е-е... вона... як сказати... артисти старалися ...»

Р5: «...ее... ну я стал больше внимания обращать на наших исполнителей и мне понравилась эта волна ... восходящая творчества на украинском языке, хоть я по большей части не слушаю, но мне нравится... они таким образом поддерживают Укрину..»

Р5: «...ну ... может какуе-то гордость за свое происхождение и за свой народ...»

Р6 : «Емоції, соціативний ряд з Україною – це пошана, це воля, незламність, це такі пихаті, це такі до більш, до пихатих слів коли ти кажеш в цій сокупності слів...»

P8: *«Ой ну дуже позитивні емоції, я можу сказати що... а-а... я там дуже люблю послухати як співає Володимир Івасюк або, от я дуже надихаюся цими всіма старими українськими піснями в яких якийсь такий дух і ти ніби проникаєшся цим духом і це для мене прям вау...»*

P9: *«...ммм... тепло, что-то родное, если одним словом..»*

Також, потрібно зазначити, що дане ставлення та емоції, які викликає творчій доробок українських артистів залежить від мови, якою поширював артист свою творчість. Для більшості респондентів є неприпустимою поширення продуктів творчості російською мовою. Дане твердження більш властиве для україномовних респондентів, у яких позиція з приводу мови є достатньо категоричною. Також, потрібно зазначити, що під дане ставлення потрапляють і пісні, які були випущені російською мовою українськими артистами. В цьому не відіграло роль чи це всесвітньо відомий хіт чи ні, які були випущені до 24 лютого. Респонденти висловились категорично проти, щоб дані пісні поширювались на радіо та у медіапросторі.

P6: *«... Тому для мене це важливо, коли людина спілкується і видає свою творчість, не роблячи цих психічних розладів. Як б так це назвав, це психічний розлад творчості, от. Щоб таке робити я не усвідомлюю, тому хай залишиться за одним таким стрижнем».*

P8: *«... я вважаю що якщо ти співак, то ти маєш якусь свою аудиторію, навіть коли це там, типу 10 людей які тебе слухають, ти все одно повинен транслювати ті цінності, ну це про українські цінності звісно...»*

P10: *«...звісно, тобто якщо вони говорять російською або роблять контент російською для мене це є неприйнятним, я абсолютно... тобто і це можна сказати артиста не існує для мене так якщо... ну.. якщо він співає російською або навіть... е-е... в житті розмовляє російською це ну не дуже цікаво і не подобається...»*

Для російськомовних респондентів, тобто тих, хто не перейшов на українську мову після подій 24 лютого велику роль, якою мовою транслюється творчий доробок у артистів не відіграє. Вони зазначали, що можуть послухати нову пісню українського виконавця і російською мовою і якщо сподобається додати даний трек до свого плейлиста.

P5: *«...та нет... мне не хотелось бы делить, музыка есть музыка, а язык это просто инструмент донесения мысли...»*

P7: *«...якщо пісня буде на російській, то це не значить, що я буду до неї негативно ставитись..»*

P9: *«...наврное да, все равно останутся треки этих исполнителей в плейлистах, да это другой язык, но я не уберу со своей жизни 20 лет жизни и люди не уберут еще больше своих лет жизни... поэтому да, это имеют место быть...»*

Звісно, не всі українські виконавці підпадали під дане позитивне ставлення. Багато респондентів зазначали такі поняття в музиці як «Байрактарщина» та «Шароварщина», називаючи дані види музики неякісними. Тобто, слід з цього зробити висновок, що наявність того, що артист є українцем не дає гарантії того, що артист може робити неякісну та банальну музику, яку більшість людей не буде сприймати всерйоз. Тобто, респонденти зазначали, що тих артистів, які роблять якісну, цікаву музику та намагаються розвивати українську культуру хочеться підтримувати та просувати, а ті, хто робить неякісну, банальну музику та піариться на війні, потрібно критикувати, щоб вони змінювались на краще.

P1: *«Якщо питання подобається, не подобається, ну так, мені не подобається наприклад музыка... е-е... яка спекулює на воєнній тематиці дуже сильно, яка прямолінійна дуже схожа на... е-е... російську патріотичну там патріотичну музику як був Газманов тільки з нашої сторони тобто не люблю коли музыка прямолінійна, не креативна намагається тебе чимось... е-*

е... нагодувати або тину коли в ній дуже як сказати дуже прості... е-е... плібейські емоції...»

Р6: «Негативне. Це негативне. Війна, я розумію, що треба просувати, в будь якому випадку, але війна повинна залишатися війною. І байрактарщина не повинна бути на колонках таксі і не повинна бути на шкарпетках та трусах».

Р7: «...не знаю...(сміх)...я б таке не слухала... на початку війни коли писали, вони допомагали бо потрібно було звідкись черпати цю внутрішню силу, але зараз це вже не дуже актуально...»

Р8: « Я дуже люблю україномовні пісні. Я дуже люблю україномовні пісні, що раніше випускалися на старий манер, дуже люблю Степана Гігу, але... е-е... я не люблю ці пісні що зараз тину називають «байрактарщиною» це для мене досить складно сприймати...»

Якщо брати ставлення до російських артистів після 24 лютого 2022 року, то і воно значно змінилося. Більшість респондентів поставили хрест на всьому російському, а особливо на російській музиці. Для україномовних респондентів це закрите питання вже. Вони абсолютно не цікавляться російськими виконавцями. Для них навіть позиція артиста нічого не відіграє, бо вони повністю відсторонились від даної сфери.

Р1: «Я не знаю... це важко, але знову ж таки я як слухач, як людина яка споживає контент я там відмовляюся від російського і я його не хочу спонсорувати, купувати або якимось підтримувати ...»

Р2: «Ну по-перше, якщо казати глобально, то в мене негативні емоції на росію та всіх росіян... ставлення це обурення, коли медійні люди після початку війни продовжували вести свої інстаграми як нічого не сталося це обурення, розчарування»

Р5: «... після 24 лютого... я не вважаю жодного артиста, я можу це сказати публічно, не тільки в рамках інтерв'ю, немає жодного російського виконавця,

що може бути якимось хорошим або хоча б нормальним...вони підтримують режим, співпрацюють, пропоягандують, як я можу ставитись до виконавця, який мене призиває вбивати, ну не дуже приємно...»

Р6: «Ні, воно мені коли навіть трапляється , то я такий «Бе, понятненько, ми там само, в тому самому болоті. А, хорошо, хорошо. Плавай, плавай качечка. Не втопись.» всьо...»

Р10: «Ну вони для мене індиференті абсолютно мені не цікаво...»

В той же час, якщо брати російськомовних респондентів у них також ставлення змінилось, але тільки до тих артистів, чия політична позиція є неприпустимою або вони її не виразили. Тобто, для російськомовних респондентів важлива позиція російського артиста, тоді вони зможуть слухати його музику.

Р5: « ...ну ... оно осталось таким же к людям которые... поддержали Украину и выразили сожаление и слова поддержки...вот ...»

Р7: «...якби він виїхав і не підтримував, то це було б більше шансів, щоб я його слухала... якби він жив в росії, то наврядчи... це мій вибір кого слухати, якщо це мій улюблений виконавець, тільки у нього такі пісні і він підтримує Україну, то не розумію чому я не можу його не слухати... не знаю...це вибір кожного...ну... я захочу я буду слухати (сміх)»

Р9: «...ммм.. да, потому что считаю что там все равно есть ...еее... люди осознанные, хоть их и немного, но они есть, я уверена в этом и если человек знает как все происходит и поддерживает Украину, для меня это важно... и да..это повлияет на то что я буду его слушать»

Для всіх україномовних респондентів число російських артистів у плейлистах скоротилось до нуля. Вони відмовились від продуктів творчості даних артистів або одразу після початку повномасштабного вторгнення росії в Україну або це відбувалось поступово, але також достатньо швидко. На момент інтерв'ю дані респонденти вже не слухали артистів російських та

російськомовних. Але також, був респондент, який зазначив, що у нього залишилось мало російських пісень, від яких він не може позбавитись через ностальгічні спогади з цим треком, але все рівно він намагається потроху позбавитись продуктів творчості російських виконавців.

P2: *«Ну зараз я не цікавлюсь російськими виконавцями, це повне розчарування... я відписалась навіть від всіх в Інстаграмі... я не можу їх назвати людьми...», «Можже і є в плейлисті, яку я пропустила через неухважність, але я їх з початком війни не слухаю»*

P6: *«Угу» (Відповідь на питання « Ам..Я так розумію, що в твоєму плейлисті не залишилось жодної пісні російськомовної, російської.. російського виконавця?»)*

P8: *«... ну раніше було 90, зараз це 10 відсотків...».*

З російськомовними респондентами ситуація трохи інакша. Для деяких з них навіть не важлива позиція артиста, бо вони зазначали, що пісня їм подобається, тому вони можуть її послухати. І вони слухають пісню, а не артиста. Для деяких респондентів, було важливим слухати пісні, які вони слухали до війни і які несуть певний ностальгічний характер. Тобто, пісня, які вийшли під час війни вони не слухають і навіть не шукають їх, навіть тих артистів, які були для них кумирами, але пісні, які пов'язані з певними важливими подіями з минулого та несуть певний ностальгічний характер є для них припустимими для прослуховування.

P5: *«...я не знаю как к этому относится. Я всегда отделял творчество от...там... может человек жену убил или кого небусть убил... но песни у него хорошие...», « ...на этой недели слушал...это была группа «Последние танки в Париже»...», « ну 15-20 процентов занимают сейчас...»*

P9: *« Я слушаю только в телеграм каналах..»*

Є момент, в якому всі респонденти мають спільну позицію, це те що вони виступають проти того, щоб російські артисти поширювались в медіапросторі та на радіо. Також, для багатьох респондентів була важлива не тільки політична позиція артиста, але ще певні моменти. Перший момент – чи на іноземному чи на російському дистриб'юторі знаходиться артист. Тобто, якщо артист випускає свою музику через російського дистриб'ютора, то він сплачує податки з прослуховувань. Надалі ці гроші йдуть на зброю, якою українців і вбивають. Наступний момент – це чи виїхав артист з росії. Деякі респонденти можуть припустити, що слухали б артистів, які виїхали з росії та не знаходяться на російському дистриб'юторі. Для російськомовних респондентів це достатньо простий момент, але для україномовних респондентів навіть дані моменти не дають права слухати даних виконавців. Багато з них зазначали такий момент як нав'язування культури. Тобто, вони не хочуть щоб російська мова, російський контент, російська культура знову почали захоплювати інформаційний простір в Україні.

2.4 Суб'єктивні причини змін ставлення до українських та російських артистів

На підставі всього раніше вказаного в попередніх підрозділах можна зробити висновок, що у респондентів відбулась зміна ставлення до українських та російських артистів після 24 лютого 2022 року. Першочерговою причиною можна виділити зовнішні події, які відбуваються в країні, а саме війна. Саме вона тут відіграла величезну роль. Саме ці зовнішні події і спричинили зміни у внутрішніх переконаннях та позиціях респондентів.

P1: «Ну як сказати... ну так, ідеологічні переконання, то в мене після 24 лютого змінилися трохи переконання...»

P2: *«Ну до українських це стресова ситуація, яка переросла у національну свідомість, що у всіх людей відкрились очі, що потрібно підтримувати українське, просувати наше власне мистецтво, нашу музику, а щодо російських виконавців, що вони виявилися людьми з негативними моральними якостями, які трясуться тільки за гроші...»*

P4: *«спонукало ставлення, що я розумів, що за прикриттям музики від росії несеться конкретно загроза...»*

P6: *«Угу..Угу. Мені аукалося воно і я прив'язував до того, що блін в країні коїться така- то штука. Як же можна? Як же так можна жити, слухати, користуватися вконтакті? А ще як таке може бути?»*

Також, велику роль у цій зміні відіграло оточення респондентів та їх інформаційний простір. У більшості респондентів їх коло оточення також відмовилось від російського контенту через, що респонденти не відчували, що вони такі єдині відмовляються від нього. Якщо брати інформаційний простір, то тут більшу роль відіграли соціальні мережі. Саме з них респонденти отримували інформації та накопичували знання про монетизацію та як в загалом працюють стрімінгові музичні платформи. Це важливо, бо ті кошти, які монетизують російські артисти, потім йдуть на податки, а вже з них виробляється зброя, якою вбивають українців.

P2: *«Я думаю, що мій інфпростір дав мені змогу побачити більше україномовних пісень якісних і додати їх в плейлист мій»*

P3: *«...ммм... це було особисте рішення, яке збіглось з настроями, які були в той момент в інформаційному просторі і так само збіглось з особистими рішеннями багатьох людей, які формують цей інфпростір...»*

P6: *«А так, так, прямо, косо, криво але оточення впливало».*

P8: *«...це не тільки моя особиста думка, це також вплив медіа на мене, я рада, що це такий вплив, тому що коли я бачила осуд, я думала, ну так, це*

обґрунтований осуд і тому я також поступово почала ставитись до російської музики, як ставиться зараз більшість людей».

Більшості респондентів мотивує слухати українських артистів саме, відчуття підтримки, що ти робиш добре для своєї культури, відчуття приналежності до своєї країни та бажання, щоб дана музика активно розвивалась, бо всі респонденти зазначили, що їм подобається як активно розвивається українська музична сцена і їм подобається куди вона рухається. Вони зазначали, що з початком війни з'явилась набагато більша варіативність жанрова, текстова та і в загалом, якість музики в рази покращилась. Респонденти зазначали, що вони хочуть, щоб весь світ почув наскільки круту музику роблять в Україні.

Р9: « ну я вообще живу с такой позицией что если даже это мои люди, мои ребята, если им нравится вещь которую они делают я поддерживать их буду...»

Р10: « ...ну ... щоб українська музика розвивалась, щоб вони робили російську музику, російський контент неконкурентно спроможним в порівнянні з українським, тому я вважаю, що їх потрібно підтримувати та жорстко критикувати, щоб вони робили якісно...»

Саме під час війни респонденти змогли як ніколи відчутти себе частиною рідної культури і щиро пишатися та просувати її.

2.5 Уявлення про роль музики у суспільстві, що перебуває у стані війни

В цій частині важливо було з'ясувати суб'єктивне уявлення респондентів про роль музики у суспільстві, особливо яке перебуває у стані війни. Взагалі, респонденти вважають, що роль музики дуже важлива. Вона допомагає

впоратись з емоціями, має роль культурного єднання і з музикою легше переживати складні часи.

P1: «ну це розважальна роль, повсякденно знімає стрес з людини».

P2: «...перше – це... е-е ...звичайно несе певний е-е меседж у суспільство, вона там ну позиція думки ідеї виконавців впливають на їх шанувальників, музика дозволяє людям самоідентифікувати себе ...е-е... тобто людина відчуває себе частиною якоїсь групи якоїсь субкультури наприклад. І що ще ще... (пауза)...Ну можливо що вона може допомогти нам бути більш освіченими людьми. Ось так».

P6: «Дуже важливо, насправді, ну ми всі носії якоїсь інформації, ми всі можемо видати щось, музика не тільки для мене це 80 відсотків життя. Музикою живуть дуже багато творчих та нетворчих виконавців, артистів, слухачів, діячів. Те, чим ми, ми як вода, воно тече, воно бринить всюди в жилах, ми співаємо від смутку, ми співаємо від горя, ми співаємо від радості, тому музика це дуже важливо».

P8: «дуже важлива, навіть важливіше ніж будь-які інші види мистецтва, тому що якщо там типу картину чи фільм потрібно піти в якесь спеціальне місце, де є картина або де є телевізор щоб подивитися, то музика з нами повсюду музика в наших навушниках, музика по радіо в маршрутці, по радіо в таксі, по радіо в твоїй машині і музика, ну типу займає напевно 80% простору в якому ти, ну і я не знаю людину яка б не... не слухала музику будь-яку. Це може бути зовсім інший вкус... смак що відрізняється від смаків в мільярдів людей але все одно ця людина буде слухати музику і тому це дуже-дуже велике вплив музика має на суспільство...»

В сьогоденних реаліях існує дві думки. Перша – багато речей та сфер через війну є не на часі. Потрібно жити з думкою, що йде війна і все що не допомагає фронту немає ніякого сенсу. Ці сфери та питання можна залишити на кінець війни та тоді розбиратись з ними. Інша сторона – це те, що потрібно

продовжувати жити і культурна складова є дуже важливою в суспільстві, яке перебуває в стані війни і коли як не зараз змінювати та розвивати її. Всі респонденти мають другий тип думок. Вони вважають, що навпаки дуже навіть важливою є сфера музики в сьгоднішніх реаліях війни. Це є певний культурний фронт. Він допомагає черпати сили, він підносить дух і допомагає пережити стресові моменти. Тому, вони й казали, коли змінювати дану сферу як не зараз.

P1: *«...звісно є важливою ця роль. Концерти несуть благодійний характер, багато військових приходять на концерти в Києві щоб відпочити. Ну і по друге, а за що тоді боряться військові, явно не для того щоб ми сиділи вдома і сумували. Ми боримось за життя, за музику, за кіно...»*

P2: *«Безумовно є важливою. Усе є на часі зараз. Люди продовжують жити, працювати там може бути, закохуватися знаєш усе є зараз на часі. Це трошки дуже ідеалістичний меседж який ти назвав і музика звичайно теж важлива. Люди продовжують існувати і музика є там частиною знаєш якогось психологічної розрядки для людини, частиною їх дозвілля то звичайно важливо»*

P6: *«Так я знаю це бо дуже багато треків. Аа.. котрі зараз випускають мої друзі, знайомі вже зараз я можу сказати, що це мої знайомі. Слухається там на передку і скільки разів відгуків читав, що «Боже я чекаю той день, коли нас випустять і буде такий концерт, і ми з тобою підемо, я куплю білет я піду на цей концерт», я такий , Боже це так приємно, коли я чую, що людина хоче зараз потанцювати , побемцатись, почути це все бо воно українське, воно своє бо воно хочеться, тому так... музика це , піпець, як важливо, не можна без музики».*

P8: *«...ну для мене дуже таке незрозуміле та контраверсійне... е-е ...твердження про не на часі. А коли тоді на часі».*

Також, цікавими думками респонденти ділились наприкінці інтерв'ю. Все таки, вони вважають, що ймовірність того, що музика російських виконавців знову стане популярною в Україні існує. Звісно, вони сподіваються, що цього не станеться, але вони й самі бачать, що навіть на сьогоднішній день, коли війна ще не закінчилась, все рівно на музичних стрімінгових платформах у топ чарті залишається багато російських виконавців. На їх думку, це пов'язано з певною необізнаністю людей. Також, була теза, що можливо люди, які продовжують слухати російських артистів можливо в меншій мірі пережили стрес війни. Також, вони зазначали, що це може залежати від регіону проживання слухача. Тобто, чим східніше район, тим більша ймовірність того, що люди будуть продовжувати слухати музику російських артистів. Як, наприклад, респондента з Кривого Рогу зазначала, що на її думку, жителі її міста дуже активно слухають російську музику. Останньою тезою, яка хоч якось пояснює даний феномен топ-чартів в Україні є те, що ці топи набивають діти та підлітки, які в силу свого віку просто не розуміють, що роблять, а батьки скоріш за все на це не звертають уваги.

Висновки розділу 2

Війна в Україні, яку розпочала росія не могла не вплинути на різні сфери життя. Звісно музика не стала виключенням. До 24 лютого 2022 року можна простежити, що продукти творчості українських артистів сильну популярністю серед молоді Києва не мала. Більшість респондентів зазначали, що слухали по більшій мірі західних артистів, російських артистів та навіть якщо і слухали українських артистів, то все рівно вони були російськомовними. Звісно, війна внесла свої корективи. Більшість респондентів змінило своє ставлення як до продуктів творчості українських артистів, так і до продуктів творчості російських. Тут я б розділив на дві групи

респондентів, це індивіди, котрі спілкуються українською мовою в побуті та індивіди, які спілкуються російською. Звісно, це є певним відображенням політичної та соціальної позиції. Всі респонденти зазначили, що їх ставлення до українських артистів змінилося. Вони почали активно їх підтримувати, слухати і їх переповнює відчуття гордості та теплоти за них. З приводу російських артистів тут думки розділилися. Для україномовних респондентів це є закрите питання і для більшості навіть не важлива позиція артиста російського, бо це не дає права їм слухати їх творчий доробок. Для них це є закритим питання, вони ніяк з нею не взаємодіють, не слухають та не слідкують за нею. У випадку російськомовних респондентів, вони дають певну поблажку російським виконавцям. Звісно ставлення в цілому у них змінилося на більш негативне. Але один респондент зазначив, що навіть позиція артиста неважлива, бо він слухає гарну пісню, а для інших респондентів все таки важливим є політична позиція, чи виїхав артист з росії чи висловився проти війни в Україні та чи знаходиться на іноземному лейблі чим не сплачує податки в росію. В цих випадках, респонденти можуть припустити, що зможуть послухати пісню даного виконавця. Якщо говорити про причини змін ставлення, то тут є певна комбінація с зовнішніх подій та внутрішніх переконань. Тобто, на думку самих респондентів, зовнішні події, як війна, замовчування агресії та підтримка путінського режиму впливає на внутрішні переконання та позицію респондента.

ВИСНОВКИ

У даному дослідженні було поставлене завдання виявити соціологічні підходи до вивчення впливів популярної музики. Через те, що музика є дуже популярною сферою творчості, тому і вплив на соціум вона має сильний. Цей вплив може поширюватись як і на власне суспільство, так і на суспільства за кордоном. Музика може нав'язувати, об'єднувати, змінювати позицію та погляди індивідів. Саме такий вплив мали американська та російська музика в Україні. Музика використовується, як засіб соціальних змін і об'єднання спільнот. Також, музика має вплив на думки та дії індивіда.

Для того, щоб типізувати споживання музики у даному дослідженні, було використано напрацювання Адорно і посилення відбувалось саме на його типологізацію слухачів музики. Він виділяв наступні типи слухачів музики, а саме експертний, аматорський, споживацький, «реактивний», емоційний, розважальний та амузичний. Кожен тип слухача формується через власний досвід, умови та середовище в, якому індивід зростає.

Також, одним із завдань дослідження було з'ясувати ставлення до українських та російських артистів до 24 лютого. Завдяки проведеним десяти (10) глибинним напівструктурованим інтерв'ю, було встановлено, що, ставлення до українських артистів до 24 лютого 2022 частіше за все було нейтрально-позитивним. Молодь зазначала, що вони знали відомих українських виконавців і навіть могли їх послухати, але перевагу віддавали західній та російській музиці. Це було пов'язано з тим, що більшість респондентів до 24 лютого 2022 року спілкувались російською мовою у побуті і тому саме російськомовна, вчасності російська музика, була їм зрозумілішою та доступнішою. Якщо говорити про ставлення до російських артистів до 24 лютого 2022, то воно було більш позитивним. У плейлистах респондентів

значно перевищувало число творчих доробків російських артистів. Причиною цього була близькість та легкість сприйняття та велика варіативність даної музики.

Задля виявлення змін у ставленні до українських та російських артистів після 24 лютого 2022 року було опрацьовано відповіді респондентів з глибинних інтерв'ю. Ставлення до українських артистів після 24 лютого 2022 у респондентів звісно змінилось в позитивну сторону. З'явилося бажання підтримувати розвивати вітчизняне та відчувати свою приналежність до рідного. Після 24 лютого 2022 року можна простежити, що в їхніх плейлистах значно збільшилось продуктів українських артистів. Частіше за все українські артисти, не тільки естрадні, але й андеграунді, зайняли місце російських артистів, а інколи навіть місце західних. Також, і ставлення до російських артистів після 24 лютого 2022 значно змінилось. Більша частина респондентів відмовилась від російської музики. Причиною стало небажання ототожнювати себе з країною-агресором, яка розпочала війну проти України, радикально негативне ставлення до всього російського. Тут я розділив респондентів на тих, хто спілкується українською мовою в побуті та тих, хто спілкується російською. Звісно цей фактор є відображенням певної соціальної позиції респондента. Всі україномовні респонденти повністю відмовились від контенту російських артистів. Вони перестали слідкувати за ними та слухати їх. Для більшості це є вже закритим питанням, навіть політична позиція артиста не є важливою для респондентів. Але, ставлення у російськомовних респондентів є трохи інакшим. Звісно їх ставлення, також, змінилось, але вони можуть допустити, що послухають пісні російських артистів, позиція яких є такою, що не підтримує владу росії, виступає проти війни в Україні, виїхав з росії та не знаходиться на іноземному лейблі. Всі ці фактори можуть дати підставу послухати даним респондентам пісні російських артистів.

В ході дослідження було встановлено суб'єктивні причини змін ставлення до українських та російських артистів. Головними причинами змін ставлення

є певні внутрішні переконання та позиція, яка сформувалась через зовнішні події, а саме війну, байдужість та жорстокість росіян в бік українців. Також, великий вплив мав інформаційний простір та оточення респондентів.

В ході дослідження було з'ясовано уявлення респондентів про роль музики у суспільстві, яке перебуває у стані війни. Респонденти вважають, що не потрібно відкладати сферу музики до кінця війни. Вони вважають, що роль музики є величезною в наш час. Вона допомагає впоратись з емоціями, переживаннями та стресом. Більшість концертів, які відбуваються в Україні несуть благодійний характер чим вони тільки допомагають військовим. Розвиток української музики є зараз, як ніколи, на часі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Верховна Рада України. (2022, 29 травня). Проект Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо підтримки національного музичного продукту та обмеження публічного використання музичного продукту держави-агресора» № 7273-д. <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/39702>

Гаврильчук, Л. М. (2011). Типологія слухача музики в соціології музики Теодора Адорно, 113-114.

<https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/22347/Gavryl'chyk.pdf?sequence=1> УДК 78.073:[316:78(430)(092)]

Головин, С. Ю. (1998). Словарь практического психолога.

https://elenamatichina.ucoz.net/literatura/slovar_prakticheskogo_psikhologa.pdf

Мельник, Д. В. (2016). Вплив музики на формування особистості.

https://elenamatichina.ucoz.net/literatura/slovar_prakticheskogo_psikhologa.pdf

Шосте загальнонаціональне опитування: мовне питання в Україні (19 березня 2022). (25.03.2022). Рейтинг.

https://ratinggroup.ua/research/ukraine/language_issue_in_ukraine_march_19th_2022.html?fbclid=IwAR1YP1-8cUbeG6cQpSIbU-3SfOccEVkNXtG3CwlbtyekEe19N4F2uvF41Y

Lilliestam, L. (2013). Research on music listening: From Typologies to Interviews with Real People. <https://journals.openedition.org/volume/3733?lang=en>

Peralta, L. (2021, November 3). How Does Music Affect Society? *Save the Music Foundation*. <https://www.savethemusic.org/blog/how-does-music-affect-society/>

Prada, M. L. (2006, December 14). Influence and Integration of American Popular Music. <https://www.pachamamaculture.com/post/influence-and-integration-of-american-popular-music>

Ratha, S. (2017, March 18). Impact of Pop Culture on Society. *The News Well*.
<https://medium.com/@thenewswell/impact-of-pop-culture-on-society-fde92ae986f0>

ДОДАТОК А

Гайд до інтерв'ю

Вступ:

МОДЕРАТОР: Доброго дня! Мене звати Роман, я проводжу дослідження в рамках кваліфікаційної роботи в університеті Києво - Могилянська академія. Одразу хочу подякувати Вам, що погодились бути залученими до мого дослідження. Сподіваємось, що Ви та Ваша сім'я зараз у безпеці.

Темою цього дослідження є «Ставлення до українських та російських артистів після 24 лютого 2022 на прикладі молоді Києва».

Наше спілкування з вами є цілком конфіденційним, бо результати дослідження будуть представлені у звіті лише в узагальненому виді, а Ваші висловлювання будуть подані без посилань на Ваші особисті дані.

Повинен попередити про те, що за для запобігання втрачання даних про Ваші погляди та думки я вестиму запис дзвінка, проте ці дані за жодних умов не передаватимуться третім сторонам. Доступ до них буду мати лише я.

Щоб уникати конфліктних ситуацій, прошу дотримуватися певної низки правил під час нашої з Вами розмови, для того щоб процес був для нас комфортним та корисним.

- Правильної думки не існує, бо Ви маєте свій особистий досвід і як результат свою думку та погляди.
- Особиста Ваша думка, цікава мені, тому не соромтесь висловлювань. Мені важливо почути відверту та максимально повну відповідь.
- У Вашому праві висловлюватись зручною для Вас мовою. Якою мовою Вам зручно давати інтерв'ю? А мені?
- Питання, які ми розкриємо сьогодні, можуть бути не звичними. Можливо Вам буде треба застосувати Вашу уяву або фантазію. Прошу

Вас не лякатись. Пам'ятайте, особиста Ваша думка для мене – у пріоритеті.

- Також, Ви маєте право відмовитись відповідати на запитання або перервати інтерв'ю у будь-який момент. Але, я б дуже був вдячним якби Ви давала максимально розгорнуту відповідь на мої запитання.

Прошу ще раз підтвердити, що Ви надаєте згоду на всі умови і правила інтерв'ю на запис.

Тому, гадаю, що ми можемо розпочати.

Як Вам зручніше щоб я звертався на Ви або на ти?

Блок 1 Вступна частина

1. Розкажіть трішки про себе, все що вважаєте за потрібне чи просто хотіли б зазначити. (Можете в рамках музики або в загальному).
2. Скільки Вам років?
3. На даний момент Ви працюєте чи навчаєтесь?
4. Яку музику Ви слухаєте?
5. Як Ви взаємодієте з музикою? Як довго?
6. Яку роль відіграє музика у Вашому житті?
7. Що для Вас важливо у музиці?
8. Чи важливе для Вас походження артиста?

Блок 2 Ставлення до українських артистів до 24 лютого

1. Чи можете Ви описати своє ставлення до українських артистів до 24 лютого?

2. Чи всі артисти підпадають під дане ставлення?
3. Чи слухали Ви українських артистів до 24 лютого
4. Ви їх слухали регулярно чи час від часу?
5. Ви слухали українських артистів україномовних чи російськомовних? Які переважали у Вашому плейлисті?
6. Чи однакове було ставлення до українських артистів україномовних та російськомовних?
7. Можливо було щось конкретне, що Вам подобалось в музиці цих виконавців?
8. Яку частину плейлиста у Вас займали українські артисти?

Блок 3 Ставлення до російських артистів до 24 лютого

1. Яке було Ваше ставлення до російської музики до 24 лютого?
2. Чи слухали Ви російських артистів до 24 лютого?
3. Як часто Ви їх слухали?
4. Яке ставлення у Вас було до російської музики до 24 лютого?
5. Можливо було щось конкретне, що Вам подобалось в музиці цих виконавців?
6. Яку частину плейлиста у Вас займали російські артисти до 24 лютого?
7. Які артисти переважали у вашому плейлисті до 24 лютого українські чи російські? Можете пояснити чому саме так було?
8. А яка причина такого ставлення до української та російської музики?

Блок 4 Ставлення до українських артистів після 24 лютого

1. Чи можете Ви описати своє ставлення до українських артистів після 24 лютого?
2. Чи змінилось Ваше ставлення до української музики після 24 лютого? Що саме?

3. Які емоції зараз у вас викликає українська музика?
4. З чого почалась Ваша зміна у сприйнятті української музики?
5. Яку частину Вашого плейлиста зараз займають українські виконавці?
6. Які емоції у Вас викликає українська музика? І чи це залежить від мови якою висловлюється український артист?
7. Чи різне у вас ставлення до українських україномовних артистів та російськомовних?
8. Багато українських артистів стали всесвітньо популярними завдяки російськомовним хітам, які були написані до 24 лютого 2022 року. Як Ви вважаєте чи повинні дані пісні транслюватись у медіапросторі та на радіо?
9. Яку українську музику Ви можете назвати якісною, а яку неякісною?
10. Можливо, за час війни утворились певні нові підвиди української музики, чи можете Ви їх назвати? Яке Ваше ставлення до них?

Блок 5 Ставлення до російських артистів після 24 лютого

1. Чи можете Ви описати своє ставлення до російських артистів після 24 лютого?
2. Чи змінилось Ваше ставлення до російської музики після 24 лютого? Що саме?
3. Чи важлива для Вас політична позиція у російського артиста?
4. Які емоції зараз у вас викликає російська музика?
5. З чого почалась Ваша зміна у сприйнятті російської музики?
6. Яку частину Вашого плейлиста займають російські виконавці?
7. Що для Вас важливо у російському артисті?
8. Коли Ви в останнє слухали музику російських виконавців?

9. Якщо у російського виконавця політична позиція, яка не підтримує владу росії і виступає проти війни в Україні, чи могли б Ви слухати музику цього виконавця?
10. Якщо російський виконавець знаходиться на іноземному лейблі, чи могли б Ви слухати музику даного виконавця?

Блок 6 Причини змін ставлення до українських та російських артистів

1. Скажіть, що Вас спонукало змінити ставлення до української та російської музики?
2. На Вашу думку чи вплинуло Вашу зацікавленість оточення та Ваш інформаційний простір?
3. Яку роль відіграє музика у суспільстві? І чи важлива роль музики у суспільстві?
4. Зараз є теза, що багато речей через війну є не на часі, як Ви вважаєте чи важлива сфера музики у сьогоднішніх реаліях війни?
5. Вас спонукало змінити своє ставлення саме зовнішні події, які зараз відбуваються чи якісь внутрішні переконання та позиція?
6. А що мотивує Вами підтримувати українських (російських) артистів?

Блок 7 Завершальна частина

1. Як Ви гадаєте чи може ще музика російських виконавців стати популярною як до 24 лютого 2022 в Україні?
2. Чи можете Ви пояснити феномен, що навіть під час війни в Україні на музичних стрімінгових платформах велику частину топ-чартів займають російські артисти. Чому відбувається саме так? Хто цільова аудиторія хто це робить?
3. На Вашу думку, на кому лежить відповідальність, що люди продовжують слухати музику російських артистів: на слухачеві, який не шукає заміників та не прагне змінювати даний момент чи на

українському артистові, який не може надати слухачеві певну альтернативу?

4. Якою Ви бачите українську музику в майбутньому?

МОДЕРАТОР: Я дуже вдячний Вам за вашу участь у дослідженні. Можливо, є щось, що Ви б хотіли додати, що не встигли сказати під час інтерв'ю. Мені було дуже цікаво Вас слухати і Ваші відповіді будуть дуже корисними в моєму дослідженні. Бережіть себе і своїх близьких! На все добре!

ДОДАТОК Б

Транскрипт проведеного інтерв'ю

Інтерв'юер – (І)

Респондент – (Р)

Тривалість інтерв'ю: 1 г. 05 хв. 15 с.

Дата проведення: 04.05.2023

Інтерв'юер: Теренчук Роман

І: Та, запис розпочато. Ще раз доброго дня, мене звати Роман, я проводжу дослідження в рамках кваліфікаційної роботи в університеті Києво-Могилянська академія. Одразу хочу подякувати Вам, що погодилися бути залученими до мого дослідження. Сподіваюсь, що Ви та Ваша сім'я зараз у безпеці. Темою мого дослідження є «Ставлення до українських та російських артистів, після 24 лютого 2022 року на прикладі молоді Києва». Наше спілкування з вами є цілком конфіденційним, бо результати дослідження будуть представлені у звіті лише в узагальненому виді, а Ваші висловлювання будуть подаватися без посилань на Ваші особисті дані. Повинен попередити про те, що для запобігання втрачених даних про Ваші погляди та думки я вестиму запис дзвінка, проте ці дані за жодних умов не передаватимуться третім сторонам, доступ до них матиму лише я. Щоб уникнути конфліктних ситуацій прошу дотримуватися певної низки правил під час нашої з Вами розмови для того, щоб процес був для нас максимально комфортним та корисним. Правильної думки не існує, Ви маєте свій особистий досвід і як результат свою думку та погляди. Особиста Ваша думка цікава мені, тому не соромтесь висловлювань, мені важливо почути відверту та максимально повну відповідь. У Вашому праві висловлюватися зручною для вас мовою. Якою мовою вам зручно давати інтерв'ю?

Р: Українською.

I: Чудово, а мені якою проводити?

P: Так само.

I: Чудово, домовились. Питання, які ми розкриємо сьогодні, можуть бути незвичними. Можливо, Вам треба буде застосувати вашу уяву або фантазію. Прошу Вас не лякатися, пам'ятайте особиста Ваша думка для мене у пріоритеті. Також Ви маєте право відмовитися відповідати на запитання або прервати інтерв'ю у будь який момент, але я дуже був би вдячний, якби Ви давали максимально розгорнуту відповідь на моє запитання. Прошу ще раз Вас підтвердити, що Ви надаєте згоду на всі умови і правила інтерв'ю на запис.

P: Надаю згоду на всі правила в інтерв'ю та запис.

I: Дякую, тому гадаю що ми можемо розпочати. Як вам зручніше аби я до Вас звертався на «Ви» або на «Ти»?

P: На «Ти».

I: Чудово, тоді на мене також можна «ти». І давай розпочнемо. Розкажи трішки про себе. Все, що вважаєш за потрібне чи просто хотів би зазначити, можеш в рамках музики або в загальному.

P: Я Микита, мені 23 роки, я медійна персона і так чи інакше музика та вся медіа сфера, що колихнулася 24 лютого стосується мене. Навіть не осторонь, а дуже - дуже так от прям, щільна до мене притулилася і тому вся, вся, вся творчість, котра рине зараз потоками цими всіма, наче стосується мене...от. Творчою людиною я являюся на протязі, десь, всього свого життя, але медіа персоною близько 7 років...десь так.

I: Круто. Тобі 23 роки так, правильно?

P: Так.

I: Угу, на даний момент ти працюєш чи навчаєшся?

Р: Працюю.

І: Ам. Яку музику ти взагалі слухаєш?

Р: Ааа... загалом це зарубіжні гурти, ааа, де жанри різняться, різні від попу до якогось ембіанту, ну класику. Я не знаю, класику ні, ну ембіант, поп та щось більш сучасне. Можу навести прям прикладами, що з музики являється для мене прям вау. А так впринципі, меломан. Абсолютно все, що має приємний вайб, приємний брт, ритм та голос, тембр. Це все стосується мене, і це все що споживаю.

І: Дякую за відповідь. Ам, ти сказав, що ти взаємодієш з музикою як слухач. Можливо, у тебе є ще певна взаємодія з музикою?

Р: Так, напряму, я займаюсь менеджментом нашої творчої виконавиці, однієї і напряму якось впливають на розвиток цього всього.

І: Як довго ти цим займаєшся?

Р: Вже близько року.

І: Круто, дякую. А яку роль взагалі відіграє музика у твоєму житті?

Р: Дуже важливу, тому що з музики починається мій ранок музикою і з тією і самою піснею закінчується мій вечір. Музика це мій супровід, музика це той голос, котрий не повинен бути в тебе в голові, коли тихо то він включається десь на музикальній системі, на фоні або в навушниках. 80 відсотків мого вільного часу це музика, я нею живу, я її поширюю, я її штовхаю, будь який такий супорт, який треба, не треба я його даю, і коли мені вигукуюється щось таке відокремлене з музики з якоїсь певної пісні, я його поширюю, поширюю, поширюю, тому що мені вона аукнулась, а дай Боже, вона комусь аукнеться ще більше. От тому музика це, не побоююсь це сказати 70- 80 відсотків може.

І: Круто, дуже дякую за відповідь. А що взагалі для тебе важливо у музиці?

Р: Сенс, в принципі сенс, сенс пісні. Так. Власний, власний персональний сенс, не сенс для людства, сенс того, що несе там слово «суцвіття», я не знаю, як слово «бринить», а та людина, котра написала цю пісню, а одна не одна з командою те, як для неї воно важливе, і коли я дізнаюся таку шорт сторі про певний напрямок, взагалі про певний вайб, настрої, емоцію цієї пісні вона в мені бурнить вже інакшими словами, я уже відчуваю її, я вже чую таку, наче я левова частина цієї мелодії і я вже знаю, про що вона, от отак.

I: Круто.

Р: Найважливіше, це для мене сенс.

I: Угу.

I: Ам, чи важливо для тебе походження артиста?

Р: Так, насамперед дуже важливе дуже. Тим паче з нинішніми подіями я маю, маю можливість, маю бажання, маю свідомість, дуже радий, тому що останнє я маю, я маю свідомість, я маю можливість відокремлюватись, відокремлюватись від всього того, чим в нас харчували до того, чим оточували оцим всим побутом. Чим ми дихали, чим ми жили, я маю можливість відокремити себе від того, що я маю тому, також важливо для мене.

I: Ми обов'язково, ще надалі про це поговоримо і давай перейдемо до наступного блоку, і він стосується ставлення до українських артистів до 24 лютого 2022 року. Чи можеш ти описати своє ставлення до українських артистів до 24 лютого?

Р: Еее, дуже таке предвзяте ставлення, тому що артисти були так само, як я, так само, як і всі ми несвідомими і я не можу їх за це тикати пальцем, але я можу там сварити їх тільки і тикати носом в те багно, котру вони можуть бути до сих пір, от ми йшли, важливо, дуже важливо, тому ставлення до артистів. Мейк сенс.

I: Це було ставлення яке? Ти цікавився цією музикою, чи вона була...

Р: До того всього, якщо ми говоримо чітко про 24 число, я міг слухати пісню, і мені було добре, мені було окей. Від вимови, навіть російської усвідомлення того, що це виконавиця, вона моя, вона там пила пиво з моїм другом, знайомим і вона українка, і я знаю, що в неї такий то такий то там є лейбл вже зараз на часі, що він окей, і все окей, але те, що вона співала, і російською, і задля того, аби набути популярності десь там за бугром, десь там де не треба ця популярність або просто мати своє коло оточення отут і ще там, от. Це не.. це не добре, це не добре. Це робиться не на якість вже, а на кількість.

I: Угу

Р: Коли так робиться то трошки паплюжиться абсолютно все, що стосується творчості.

I: Тобто я правильно розумію, що до 24 лютого ти слухав українських артистів, творчість українських артистів

Р: Та, творчість українських артистів, що співають російською.

I: Угу

Р: Зараз ...

I: Це було...виключно російськомовні українські артисти, чи були і україномовні?

Р: Були україномовні, вони і в принципі залишилися із 25, 26 шось, я почав, чітко пам'ятаю, як і де це було, я чітко пам'ятаю, що я почав створювати плейлист смутку, плейлист радості на спотіфай, тому що мені хотілося тоді вже мати щось, що міг би послухати, мені тоді, я тоді цурався себе, тоді що от я в один день прокинувся і зрозумів, що ні, ці вуста не можуть сказати так, ці вуста не можуть співати пісні збпч, не можуть слухати Сюзанну і жити тими прекрасними словами, котрі мурашили мене от прям як зараз, сльози викликали на очах, не може бути так і чому як? Я не можу пояснити, я не повинен пояснювати, бо так сталося. Я зрозумів, що ні, я більше не буду, я

більше не можу так робити. І все навіть українські виконавці, котрі несли за собою. Несли за собою такий. Хвостик кацапської дурні, не може, дурня, це дурня, котрі несли для розповсюдження, несли для розпоширення, щоб розповсюдитися так швидко як грибок.

I: Угу.

P: Я не можу, не можу більше так і зрозумів що більше ні, не моє..А, артисти так...

I: Ми ще поговоримо про твоє ставлення після 24 лютого, але давай зараз залишимося в призмі от до війни, от ти, твій стан, твоє бачення, твій світогляд те, що ти робив саме до 24 лютого, і якщо брати все таки до 24 лютого, от ти слухав українських артистів, не важливо, від якої мови. Ти саме як сказати..

P: За покликом..

I: скільки часу регулярно...

P: Ааа, тут було п'ятдесят на п'ятдесят, я робив це за покликом тому що я знав, що воно є і мені бриніло «Онука», мені бриніло те все, що співалося, той самий «Монатік» співав і українською і російською, і однією жопою на дві ями, як то кажуть, мені було ок. Я знаю, мені хотілось, мені співалось, мені подобалося різні, різні, різні такі виконавці як «Дахабраха», та дуже багато, дуже, я просто маю цей плейлист і там реально пісень п'ятдесят, і це десь 20 виконавців, котрі мені був прям, були.

I: Тобто, ти там був так, достатньо свідомо залучений в..

P: Так, так так.

I: не було такого ґрунту, не було такого, щоб мене, я 24,25,26 прокинувся і такий «Боже де брати українські пісні?». Я вже знав їх, вони вже були зі мною, я 6 років відходив у хор українського народу ансамблю. Тому я знаю, що таке українська музика, ну як «Отче наш». Я знаю, які де октави, я знаю всі

ці церковні пісні, дуже багато всього, прив'язано зі школи, тому українське мною тягнеться звідти ще там, ще от туди воно зародилось, десь там я сам співав. Ну якось воно так мені, от.

I: Круто, дякую тобі за відповідь. Ам, ти сказав, що ти слухав, як і україномовних так і російськомовних артистів, , які переважали у твоєму плейлисті?

R: Російськомовні

I: Угу, а яка це приблизно співвідношення було?

R: 60 до 40,отак от.

I:А чи однаково в тебе було ставлення до українських артистів україномовних та російськомовних?

R: так

I: не розділяв?

R: абсолютно взагалі. Я вважав, що типу ми масами однакові, ми людовиська, взагалі ми просто творимо, ми творчі люди, і давайте там якось типу егей, і там співають,і тут співають, там якась подружка, там якась знайома пише, я давай засупорчу, давай те, давай сюди або цим, зараз мені і ті навіть не зрозуміють, після того як я почав ставитися, після того як я почав висловлюватися, з посилань на ті супорти не можна кидати, бо я заблокаю просто все. Я прошу всіх абсолютно.

I: Дякую тобі за твою щирість. Можливо, було щось конкретно, що тобі подобалось в музиці цих виконавців?

R: Вимова, риторика, чіткість та дуже багатий, багатий шерінг в російськомовності. На жаль, чи на щастя, нам є на що рівнятися, в них дуже, дуже, дуже активно розповсюджується музикальні твори, витвори це все все все, з великим бустом те, чого немає в принципі, поки що в нас, я помічаю це

зараз в багатьох вже багато людей починають випускати щось і одразу бустити всюди, всюди, всюди і це вже починається робитись десь, на росію, але цей бустинг він взятий і навіть в них, він взятий за кордон, в нас такого не було. Ну і я помічав що там було якось воно масштабніше. І ти чув, і ти вже всюди з кожної щілини чув в рекомендаціях певний чи інакший трек тому, було так.

I: Ти сказав мова це.. Що ти вкладаєш саме в мову? Це якась певна доступність та легкість сприйняття?

R: Так так, сприйняття того, що вимовляється, те як ми зараз з тобою діалог, так само людина має хист, навички і взагалі ці скілз римувати і подати це все, тому що подати всі свої рими і думки, в форматі пісні чи вірша не так просто, як здається на перший погляд. А там, те що я слухав, те що я у рівню мав, там це подавалося прям на вищому рівні.

I: Якщо брати твій плейлист із зарубіжними і російськими артистами, українськими до 24 лютого. Яку частину плейлиста у тебе займали українські артисти?

R: 30...

I: відсотків?

R: угу.. 30 відсотків, а все інше десь 50 на 50 російське та зарубіжне.

I: дуже дякую. Давайте тепер поговоримо про ставлення до російських артистів до 24 лютого. А яке було твоє ставлення до російської музики до 24 лютого?

R: Нейтрально абсолютно. Я вважав що це потрібно так бути, що вона повинна бути, що це ну все ж таки людовиська, це все наше, воно все спільне і є такий треба це шерити і треба це ділити треба і на- треба треба і воно якось перегукувалися просто мені я відчував, йшов за покликком і відчував що я роблю правильно все. Потім вже потім вже відбулося все інакше. Адо цього я почувався правильно.

I: Тобто ти слухав російських артистів до 24 лютого, як час ти це робив?

P: А в мене є telegram-канал яким користувався на щастя і не знаю скільки я грошей зекономив, скільки життів врятував, але цим дуже сильно пишаюся чому і як не знаю до отримання підписок на всі ці платформи, з переходом на свідоме це все споживання, я вів телеграм де я просто кешував музику в дуже багатими архівами просто по 50 пісень за день я міг переслуховувати отак от просто зранку до ночі поки я не вивчу не те що слова, а звуки серед приспівів от прям це якийсь хлопок, типу, щелчок, я типу от прям кажу 80% дня- це музика. Робота я всюди включав всюди, всюди, всюди тільки можна було під'єднатися я включав музику.

I: Тобто я правильно розумію це достатньо часто ти слухав музику»

P: Так, так. Таку музику я слухав достатньо часто, достатньо.

I: Можливо було також щось конкретне в російській музиці, що тобі подобалось?

P: Те що воно, ну дуже сильно описує мій стан і такого наче б то ніде не відчував. Тому що в закордонній музиці мені треба прислухатися до слів і почути кого там хтось обіймає. А тут я розумію, що я як ніяк є носієм цієї мови і я його відчуваю от як ми зараз між собою говоримо, я його відчував, я його чув і вот ... якимось так.

I: Яку чатсину плейлиста у тебе займали російські артисти?

P: В порівнянні з зарубіжними я знову ж скажу 50 на 50.

I: А якщо в порівнянні з усіма і українські і зарубіжні. Ти сказав, що у тебе 30 відсотків було українських...

P: 30 відсотків, дуже мало українських, але все інше навпіл поділити це все російська музика

I: тобто, 70 навпіл... десь 35 відсотків було російської?

Р: Так, так. Там вже було рівномірно.

I: Тобто я правильно розумію, що російські артисти у тебе переважали до 24 лютого?

Р: Так. Так.

I: А ти можеш пояснити чому було саме так?

Р: Бо воно мені ауколося і дуже багато так всього мені на вуха взяли і натрусили. Слухай, слухай, у мене такий класний трек (сміх) я знайшов, такі класні рекомендації, бачив цей тіток. До всього цього як я почав займатись українською музикою знайомитися, був все таки певний крок туди, я знав що, як, як, де, хто випускав там. Я думаю, що блін круто, круто це ж також моє, також ж там десь поруч в 1000 кілометрів поруч. Конешно ж блін, конешно ж Микит поруч да.

I: Класно, дякую тобі за відповідь. Давай перейдемо до наступного блоку і вже перенесемося в наш час, в наші реалії, тобто щас поговоримо про ставлення до українських артистів після 24. Чи можеш ти описати своє ставлення до українських артистів після..до творчості артиста після 24 лютого?

Р: Ну творчість стала набагато, набагато активніше вона почала.. популяризуватися, вони почали трембіти.. просто взяли всі музикальні інструменти наче всі поїхали, пороз'їжджалися, як тільки перестало всім бути погано, пороз'їжджалися по студіям і почали писати. Знаєш про що? Про те в кого шо, де болить, я собі такий, йоооойй. Щас буде всім сумно. Я тільки коли почав збирати той плейлист, я зрозумів, що, ойойой, а чо так багато сумної української музики? І я тупо вішався блін, просто. Мені здавалося, що я буду плакати з кожним новим треком українським. Тому що дуже багато сумної музики, в нас багато чого болить і я такий, і тому, тому я бачив, я реально помічав що там все круто, там у них такі все гучі, піськи, цицьки, отак все було. Я такий, блін круто, я ж цицьки, піськи, гучі, все фліп флап, ці всі приколи, модні слова. Наші, просто не юзають це, бо вони використовують те

,що ну до душі. Там, ну в нас є таке саме, так само копіастять, але я от про те, що от мені бриніло десь там, бо в голові був пустий дім.

I: Угу. Чи змінилося твоє ставлення до української музики до 24 лютого?

P: М, так. Я почав відокремлювати і вирізняти. Дуже багато чого, я почав розуміти, де шлак, де зроблено на гроші, де зроблено для кількості, аби розбавити фонотеку собі, айпішку якусь нову, а де є трек з 10 1, котрий зроблений. Ой я знаю, що цей трек написала ця людина, а не їй там хтось його склав, де вона купила його. Ні,ні,ні. Тому я почав більш, ммм, свідомо, більш змістовно вивчати її, якось інакше, ставитися інакше, мається на увазі ставитися до музики. Як можна інакше ставитися до музики? Цінувати її. Я почав цінувати, про те, що цінуєш, ти вже обираєш, чим ти харчуєшся, от. Бо ти ж можеш на день наслухатися, стільки музики, понаобирати собі стільки всього, створивши собі той один плейлист. Шо тобі вже не хочеться нічого. Коли ти багато шлаку переслухаєш то, ніяк. Тому, музика для мене стала от, українська музика, я вже знаю куди, що і як, де мені знайти ту музику. Тому музика українська для мене зараз на часі стала дуже такою, тонкою стежиною по якій я ходжу, от. Крок вправо, крок вліво ти супортиш кацапню штуку, тому що навіть зараз українські платформи ти гортаєш підбірку і там вискакує російський і тобі вже хочеться битись головою об той телефон і казати ооб такого більше не було ні де. Тому українська музика стала для мене дуже важливою, важливою. Насамперед, ніяка інша, вся інша музика, будь які мови, скільки б мов я не знав, все таки скільки б мов я не знав, мені важлива тільки моя зараз. Бо я на ній спілкуюсь.

I: Ми обов'язково ще поговоримо про топ чарти і цей феномен, який зараз існує. Ось, ти казав, що на початку війни ти створив плейлист і він був достатньо з сумної музики, ось. А які емоції зараз у тебе викликає українська музика?

Р: Емоції, соціативний ряд з Україною – це пошана, це воля, незламність, це такі пихаті, це такі до більш, до пихатих слів коли ти кажеш в цій сокупності слів, Боже, людина, скільки гарних слів ти знаєш? Настільки небагато слів, вельможних слів, котрі йдуть начебто от прям від душі, а начебто від поклику блакитної крові, щось таке прям, чисте, гармонійне, блакитне і от прям таке от, барвисте, веселкове, кольорове, тому що це все моє вже, типу я це вже почав розуміти.

І: Я правильно розумію з твоїх слів, що для тебе це гордість і бажання підтримувати і розвивати ?

Р: Так, насамперед , так –так, я і зараз в принципі цим і займаюся, тому що все що робиться, все робиться для того, щоб збільшити перегляди, огляди, впізнаніть та лагідну українізацію, це слово для мене набуло, цей термін набув для мене лагідну українізацію, саме лагідну. Набув для мене дуже великих значень.

І: Круто, дякую за відповідь. З чого для тебе почалася твоя зміна сприйняття української музики?

Р: З мого рота, з того як я почав говорити.

І: Угу... Тобто ти змінив..

Р: Тільки після того, як я почав говорити. Тільки після того, як я почав говорити так, я змінив мову і після мови мені треба буде якийсь супорт, оскільки книжок я не читаю, моє оточення було перелякане, дуже сильно всі такі зацьковані «Я не вмію говорити, я не пробував ніколи», а ти спробуй, ти спробуй, ти відкрий рота, спробуй побекати помекати, запнутися , 2 хвилини замість 10 секунд подумати, бо ти вже ж навчився ляпати кацапського. Ти спробуй подумати українською, і моє оточення почали формулюватися ...Ага, це вже записано якимось, це вже зарекано, воно вже, вже маєте майстеринг пройшло, значить, там є щось вже змістовне, звідки я можу витягнути. Я почав вивчати слова «прочухана», типу, що воно там римується

зі словом « кохана». І я такий, блін, прикольно. Отак от заграло в мені, тому музика – це став мій супорт.

I: Круто, круто. Яку частину зараз твогоплей листа займає українські виконавці?

R: 70

I: Ого, типу значно збільшилось це.

R: Значно. Взагалі мені перестали цікавити сильно «Джожі», «Модел», якісь такі баянові пісні, котрі я знаю до дірок по звукам, бо я знаю, що,а тут ой, а тут випустив хтось, щось, давайно ми його послухаємо. Вже починаю читати репчину, а я репчину не читав. Я зрозумів, що типу, а я вмію читати. Я вмію з дикцією вимовляти типу ці слова і це вау. Тому що, такого не було. 70 відсотків зараз займає український речитатив, український джаз, фольк, взагалі я почав слухати ці своєрідні пісні, мене перекинуло туди в дев'ятий клас. Ось, коли я співав вперше всі ці ноти і я такий, о клас, круто, от. Тому 70 відсотків я почав з недр вишкрупувати, визнаходжу вати таке щось, от прям, вау.

I: Українські артисти зайняли місце і російських виконавців і навіть частину західних?

R: Да, да, да, свідомо. Прям твердо такі, посуньтесь, будь ласка, ми тут постоїмо, ви там присядьте, будь ласка на певний час, ми тут зараз будемо честь віддавати. Поки воно аукнеться, поки воно бринить, поки щас вікна трусяться, я можу сидіти і співати. Справа в тому, що в мене немає дому, бо блін його по факту типу, десь може не стати. От так вот.

I: Ти казав з приводу емоцій, які викликають в тебе українська музика. Це гордість, бажання підтримувати. Чи всі, чи залежить ці емоції від того, якою мовою висловлюються український артист?

Р: Да, насамперед так, так. Він може...будже.. може типу співати наче для когось, задля себе, задля популяризації себе, задля просування своїх пісень українською, а в побуті або через секунду доспівала і спілкуватись російською. Ми в цього не вкладаємося. Я знаю, що ми можемо підлаштуватись, та людина може і на польську перейти, і німецьку вивчити через секунду, але типу коли ти спілкуєшся, це чудово розумію, не та мова, це набір звуків котрими не треба користуватися, поки що. Може воно десь знадобиться, коли пояснити тій дурній людині. Інколи, як каже моя близька людина, що дурній людині треба пояснювати дурною мовою, не дурним людям співати не треба дурно мовою. Ті, хто треба скористаються перекладачем. Тому для мене це важливо, коли людина спілкується і видає свою творчість, не роблячи цих психічних розладів. Як б так це назвав, це психічний розлад творчості, от. Щоб таке робити я не усвідомлюю, тому найсе залишиться за одним таким стрижнем.

І: Я зрозумів, тобто у тебе максимально різне ставлення до україномовних артистів і російськомовних, прям максимально.

Р: Да, так. Якщо ті, я не слухаю і мені байдуже.

І: Угу

Р: Якою мовою вони там намагаються вивчати, просувати, хай копіпастять, то на рахунок своїх я буду поправляти, виправляти, зауважувати, науважувати, заохочувати, підтримувати, сварити, і все це буду робити, тому що я знаю, що від цього залежить напряду моя доля і моє життя.

І: Угу. Дивись, давай уявимо таку ситуацію. В Україні дуже велика частина українських артистів стали відомими до 24 лютого завдяки російськомовним хітам. І це навіть не тільки країни СНГ, а навіть всесвітньо вони відомими стали. Яка твоя позиція чи повинні пісні, які були написані до 24 лютого російською мовою транслюватися в медіапросторі та на радіо?

Р: Ні, ні, ні, ні. Ні, вже не повинні. Люди повинні усвідомити те, що така біда сталася. Така штука трапляється, якщо ти не хочеш зазнати якоїсь зайвої

критично- гострої та конструктивної уваги в свою сторону, а тим паче сварок, скандалів і всього того, що може потягнутися, як тільки людина бачить щось російськомовне, то треба вже відокремлюватись, треба переставати бути. Ніхто не каже чистити, але воно потрібно чистити, треба прибирати за собою, ти наче типу посидів в якомусь просторі, десь типу творив на якогось, на спотіфаї for example, типу творив там щось, наробив безладу, переглядів, коментарів. Той весь спам в ютубі підтягнувся, це все, і вона тягнеться полотном, може залишатися як рекомендація в тік тоці. Коли мені знімають зараз коментарях, підходять відео, вибачте з 18 року «Привет, я з 2023», там відео з 19го року де, де співаю під «монеточку», добре, що там та «монеточка»? Бо я знаю хто, що, де, кого супортить. Ну це до прикладу, але коли артист буде викладати якийсь фіт, не дай Боже, не дай Боже, бо це типу п'ятдесят на п'ятдесят. Якусь штуку російською мовою, де хтось може щось запозичити, взяти , поширити, а вони люблять вибачте «пиздити». Не красти, а просто в тупу, брати і так ... моє. То типу, ні. Хай, хай знають що є українське, подобається слухайте, не подобається отак, туди до біса.

I: Тобто ти вважаєш..

P:Тому..

I: Все таки..

P: не повинно..не повинно..

I: Угу. А, яку українську музику ти можеш назвати якісною, а яку не якісною?

P: Суто.. моя думка, неякісна музика - це музика котра для не мене.. от я можу підійти, ти творчий виконавець і запитаю про що твоя пісня, і вибач я дурний, я глухий, я не розчув бо ти дуже.. Про що твоя пісня? Про що ти написав свою пісню? І коли артист не може сказати про що його пісня, вона не якісна. Коли він не розуміє, я не можу відчути приспів, а в приспіві стискається все, що може бути цінним для нас, приспів загалом стискається. Якщо не брати до уваги куплети котрими розбавляють. Якщо в артиста немає дзвінкого

приспіву, приспів котрий аukaється, і він не може сказати, про що воно, то це неякісна музика, отак. Моя, моє поняття якості - це не цифри в статистиці це те, як мені з першого, з другого, з третього, з п'ятого разу воно бринькнуло десь якимось фразеологізмом, якимсь словом. Просто те, що могло йокнути, могло не йокнути, коли в мене йокає, клас мені навіть не треба питати, що там за суть, бо я її знаю, вона моя вже, вже моя.

I: Чудово, дякую. Ам..дивись, за... час війни в нас утворилися певні нові, підвиди української музики, чи можеш ти їх назвати? І яке твоє ставлення до них?

R: Дуже багато зараз чого створюється, дуже багато всього. Не можу переназвати, перелічити, перемоніторити, але зараз дуже багато всього комбінується. Ми знову ж таки беремо надихаємось, беремо десь також щось запозичаємо дуже прямо, дуже так, відверто. Все, що зараз робиться, всі стилі, будь які влучні, не влучні, вони прекрасні. Просто типу, мені подобається, як воно горить от, всьо.

I: За час війни у нас утворилися такі унікальні поняття для української сцени, як шароварщина та байрактарщина. Ось..

R: І відносно, відносно..

I: Яке твоє ставлення?

R: Негативне. Це негативне. Війна, я розумію, що треба просувати, в будь якому випадку, але війна повинна залишатися війною. І байрактарщина не повинна бути на колонках таксі і не повинна бути на шкарпетках та трусах. Ні. Це треба коли воно треба. Кому воно треба? Воно треба там, воно треба на передку аби супортнути, аби з того заробити кошти і передати. Якби зараз все, що ми маємо цю всю шароварщину, всі заробітки з треків, гівняних. От, так я дав відповідь, гівняних. Воно вирвало, гівняних треків про байрактарщину, мали якийсь сенс, грошовий еквівалент, в сторону воєнного напрямку, будь куди, будь яку волонтерську, все що випускалося про війну, по закону було б

повинно, типу переходити, типу на війну на кошти цих треків. О, тоді вже воно мало сенс. Зараз, ну це робляться для того, щоб «зосередьте на мене увагу. Я можу писати про війну. Мені зараз легко написати про, щось там постріляло, десь там щось упало, тра та та, ла ла ла. Всій русні пізда» всьо, ось трек. Не. Це типу « бігом, давай склипаємо за день демку , скинемо, нам зроблять біточок і ми такі випустим трек про війну». Коли воно болить, коли воно в людини....Реально болить людина випускає трек на війну. Трек випускається про війну, трек випускається про той самий байрактар про окупантів і воно...Те, що те, що має бути, все це те, що крутиться форситься зараз по радіо це шлак..

I: Угу

P:.. на мою думку.

I; Тобто, може я підб'ю підсумок на все, що ти сказав, тобто немає такого, що ти будеш підтримувати, слухати і тобі буде подобатись пісня виключно тільки тому, що це український артист, все рівно в українських артистів є якісна музика і неякісна. Музика, яку треба підтримувати і яку треба навпаки..

P: Може бути, так, так треба присварити, пристидити десь люду, тому що вона може не бачити, може їй хтось там порадив, вона така «блін, не хочу. Так не буду це, не хотіла це робити . Sorry».А от її змусили і ніхто ж не знає поки тобі артист не скаже, мене змусили це робити от і треба десь інколи ну носом пхати людину. Я не можу бачити дуже багато за собою проблем, своїх , те що я можу комусь сказати, мені вчора відкрили очі, що я дуже сильно себе сварю. Я такий « так, окей» і артист так само може закопувати себе і я такий « А, еее,» .Так треба, треба казати, люди ми всі робимо помилочки, тому не. Такі треки, вони мають місце бути рівно до того моменту, поки, вони не остогиднуть, а дуже швидко остогиднуть, коли вони крутиться literally всюди.

I: Чудово..

Р: Навіть слово «ЗСУ», може типу при.. пригидитися вже. Збор, донат - це вже такий от, люди реагують на це закатуючи очі, що це і не пройшло і 10 років ,не пройшло і двох років, трьох років. Пройшов тільки рік з того, як ми тут бовтаємся..

I: Угу

Р: Ми, тому такі треки повинні бути до того моменту, поки не стають огидними, а огидними вони стають дуже швидко.

I: Це певне, ти кажеш про слова «ЗСУ», донат, це певне знецінення цих слів, ти маєш на увазі в творчості?

Р: За рахунок такої ворчості, так. За рахунок, таких треків ми дуже швидко можемо спаплюжити. У нас є таке прекрасне слово «спаплюжити» чимось прекрасним, щось таке саме прекрасне. Взяти якесь одне неправильне слово, одну неправильну пісню і зробити такий шлак, таку огиду просто до, до того, щоб відкрити монобанк і скинути 10 гривень сьогодні комусь, тому не. Треба дуже, дуже, дуже обережно викарбовувати цю історію кожного артиста.

I: Угу, я зрозумів твою позицію, дякую. Давай тепер поговоримо ще про російських артистів після 24го лютого. Чи можеш ти описати своє ставлення до російських артистів після 24го лютого?

Р: Я перестав вважати деяких з них за знайомих. Я почистив абсолютно всі діалоги, котрі перестали мене турбувати, де я мав якісь конекшни взагалі мене було дуже, дуже щільний, тісний зв'язок з дуже відомими медіаперсонами, як я зрозумів, я цього навіть не усвідомлював..

I: Угу

Р:..такий типу, дуже медійні персони, мільйонники, котрі в оберті мали, чи не менше 20 прильотів зараз віднесли до себе, бо я знаю ті приколи знаю суму їх обертів, знаю їх бюджет, і гонорари їх знаю і моє ставлення до них...Для всіх тих, хто там залишився дуже, дуже предвзяте. Я слідкував, дуже моніторив,

гидувався, заходив з інших акаунтів і дивився за цим всім, як люди, ці людовиська взагалі, що вони думають. Мені було важливо, бо я ж колись прив'язував себе до них, що вони як, зараз не. Зараз мені просто байдуже.

I: Тобто зараз ти абсолютно не цікавишся російськими артистами?

Р: Ні, воно мені коли навіть трапляється, то я такий «Бе, понятненько, ми там само, в тому самому болоті. А, хорошо, хорошо. Плавай, плавай качечка. Не втопись.» всьо.

I: Тобто твоє ставлення до російських артистів, кардинально змінилося?

Р: Болото, болото, болото.

I: Чи важлива для тебе позиція російського артиста?

Р: Так, бо є.. немає терміну гарний руський, немає такого, нема. Воно типу тут, поганий руський, просто є людовисько, котрі опинилися не в цих умовах, не в той час і воно або виправляє свої помилки свого покоління, тікає з той держави терористичної, перестає паплюжити себе свою совість, честь і свою карму, перестає випускатися на цих лейблах, перестає звучати, бриніти і існувати або продовжує хавати те гівно і не усвідомлювати цього, я усвідомлюю, за нього за тих артистів що зараз там випускаються, що там співають, що там кого з'їв, що кого взув, перевзув, з чого роблять лайно.

I: Угу. Дивись, давай уявимо, якщо у російського виконавця політична позиція, яка не підтримує владу росії, він виступає проти війни в Україні, чи міг би ти припустити, що ти будеш слухати його творчість?

Р: Якщо я знаю, що це ніяк не зашкодить моєму оточенні, там мені, ніяк не дасть вплив, якщо можу, воно мені хочеться і я можу... без жодного перегляду, прослуховування, супорту, знаючи що я можу це відкрити ще ну поставитися в нейтралітет до цієї людини. Я знаю що, вона розуміє, свідомо розуміє, що коїться дурня, коїться те, що не повинно робитись, але в будь якому випадку

мій мозок не дає мені можливості, він не дає мені можливості слухати це на постійній основі. Не можу.

I: Тобто навіть такі фактори не дають тобі підстави слухати їх творчість?.. Так Микита, чути мене?

R: Да.

I: Ти мене чуєш зараз?

R: Чуєш, чуєш

I: А все добре, того що в мене підвисає. Тобто навіть такі фактори не дають тобі ніякого приводу щоб їх слухати?

R: Ні, не можу

I: Давай уявимо ще таку ситуацію. Російський виконавець знаходиться на іноземному лейблі, тобто теоритично він не платить ніяких податків в росії. Чи міг би ти припустити що будеш його музику слухати?

R: Не, я це відчув одного прекрасного дня, коли я побачив новий випуск нового якогось треку, котрий я так і не послухав, «Мальбека і Сюзанни», концертної діяльності я забув, що все життя прив'язував до всіх цих пісень, я просто відкрив телеграм погортав переписку з старою подругою. Так, відкрив аудіо в телеграмі, я пам'ятаю, включив, почав слухати і декілька разів я проспівав вдома ці пісні. Я зрозумів, що в мене болить щелепа, я не знаю, як це пояснити і в мене болить щелепа, а конкретно отут, від того, як мій язик поставляє своє, зробить цю постанову, я такий «Ого, ого хлопче, нічого собі. А таке можливо?» А таке в мене можливо, не знаю може в когось таке можливо також. Розумієш, мій мозок і моя щелепа натякає мені про те, що з твого рота ллється гівно, отак.

I: Угу

R: Тому ні, не зміг

I: Тобто..

Р: Не,не.. різало б, воно різало б вуха. Я бачу, я бачу в снах, бачив в снах дуже багато, всякої крові, полігонів, всього цього і вибачте, воно занадто яскраво мені аукалося, щоб дозволити собі послухати якусь там Клаву всрату Коку чи якогось Моргенштурна, блін. Тому, не можу, не можу, не дозволю.

I:Для тебе це..

Р:.. на просторах..

I:..питання..

Р: ..на просторах, так. Настільки категорично..

I: Які емоції зараз в тебе викликає російська музика?

Р:Огиду

I: Огиду. Що..

Р: Сором, огиду

I:Ааа.. З чого почалась твоя зміна у сприйнятті російської мов..музики?

Р:З мого...з мого мовлення ,з мого оточення з того, що я почав казати, знову. З ме.. з ме.. з мене, ні з кого, з мене, бо я почав змінюватися в один день. Я такий, я не спілкуюся цією мовою, я не розумію російську.

I:Угу

Р: Коли на мене сварилася навіть, батьки були в запалі, ну емоційний піпєц, трєщ, капєц, там щось горить, там же прилетіло. І там дєсь, хтось кричить, я просто сонгу, не розумію твоєї мови, можна будь ласка.. до батьків. Уявіть собі, що я казав таке батькам. Мені за цей рік стерлося сором якийсь такий що я можу стриматися. Я просто будь, якій людині можу спитати, чому не державною? Та будь якому написі можу спитать «Чому не державною?. А на яких умовах? Вам комфортно?». А, хорошо, ну давайте. Якщо я вам запитав,

сказав , то хтось підійде і розіб'ю вітрину, обличчя, хтось вже буде не такий милий, як я, тому... Категорично ні, категорично. Так само як і з прослуховуванням музики, ніяк ніяк взагалі, огида і все.

I: Коли ти в останній раз слухав музику російських виконавців?

Р: Сьогодні одну мілісекунду прогортав підбірку після прослуховування всратого треку Альони Альони про відключення світла. Топ чарт України там пригортається Даша параша, наша. Наша всім відома Даша «Інстасамка», я випав за 0 мілісекунд, я впізнав по.. просто не хвилині, а по звукам, що це воно і я такий мінус, мінусую.

I: Тобто я правильно розумію, навмисного слухання ти..

Р:.. немає, немає.

I: .. ну це якась.. якась випадкове..

Р:Тільки так. Так, тільки так, я відчуваю, що я кривджу себе настільки.

I:Ам..Я так розумію, що в твоєму плейлисті не залишилось жодної пісні російськомовної, російської.. російського виконавця?

Р:Угу.

I: Зрозумів, дякую.

Р:Так, нема і мій плейлист в телеграмі створювався для офісів, для роботи . Я продавав плейлисти, я робив для закладів плейлисти, ну типу кав'ярні, заклади. Це ж прекрасно, коли грає музика і підходить під заклад по стилю, по кольору, по запаху, це все підібрати, щоб людині було комфортно, там ніколи не було російської музики. Мені не подоб..я не.. це пошана. Це дуже пощастило, що мені не подобалися ні «Кривосток», ні цього всього, ні «Ленінгради». Мені подобалося, як звучить голос «Монеточки» і те, про що вона співає і дай Боже, їй, блять, здоров'я, що людина має можливість і має совість, має честь, має мозок казати про те, що коїться треш, коїться те, що не

повинно коїтися, всьо. Є люди такі, але їх музику я не можу слухати. Може також коїться на період прильотів війни і всього цього трешняку, що зараз відбувається, може колись я стану більш толерантнішим, але зараз я дуже радий, тому що не може бути толерантним, і я цим пишаюсь, не можу і все не хочу себе кривдити.

I: Тобто ти не включаєш такого моменту, що в майбутньому через 10- 20 років ти все таки можеш повернутися до творчості російських виконавців?

Р: Якщо це буде на часі. Навіть не дивлячись на оточення. Хто там, що буде слухати, мені байдуже хто, що буде слухає, хто що вдягається, і робиться. Я, якщо мій світогляд якось колихнеться після цього всього гівна.

I: Угу

Р: Я зможу подивитись на це все своїми очима і побачити все.. Всю цю зруйновану будівлю, в інакших кольорах, фарбах. Воно то відбудується, все відбудується, все залагодиться, все налагодиться . Але якщо ми, якщо і але, моє оточення якось почне казати, натякати мені про це, я ж буду орієнтуватись на себе, і можливо, ніхто не виключає, що таке може статись.

I: Угу. Я зрозумів. А скажи, що спонукало тебе змінити ставлення до української та російської музики?

Р: Я...

I: Чи виключно якісь внутрішні переконання та позиція?

Р: Внутрішня , все це, все через, все йде через себе такими... Ну просто вібрації ,котрі я відчував, я робив отакий, блін, я вважав, що так треба..

I: Угу

Р:..і всьо. От.

I: А ці внутрішні переконання та позиція вони вже йшли, я розумію від зовнішніх факторів, тобто від фактору того, що почалась війна і...

Р: Угу.. Угу. Мені аукалося воно і я прив'язував до того, що блін в країні коїться така то штука. Як же можна? Як же так можна жити, слухати, користуватися вконтакті? А ще як таке може бути? Як можна їсти тульський пряник? Коли він блін, тульський. Про що..в и блін, тульський пряник . Ало. Ку-ку. Я пам'ятаю як їхав, так само з московії , блін і на межі, де мене тримали 6 годин. У мене був, була водичка, палюче сонце, знепритомнівший дід, і в мене був в руках тульський пряник котрий віз як сувенір. Чому я наголошую на цьому зараз, я не знаю. Я такий блін, вдома є такий самий, але я так хотів привізити, але я його не довів, бо я віддав діду в котрого впав тиск, в нього впав цукор, в нього інсулінозалежність і нас не могли привезти, я йому віддав цей пряник. Отака блять історія. Коли ну, воно навіть не доїхало зі мною і я вдома... Я пам'ятаю, що я дуже сильно хотів його, ну типу я навіть не спробував його. Я пішов за пряником із «Київхлібу», от. Я так зараз розумію, що типу то не просто так воно було.

І: Угу. На твою думку, чи вплинуло на твою зацікавленість в українській музиці і настільки негативному ставленні до російської музики твоє оточення і твій інфоспростір?

Р: Ще раз..

І: А.. Чи вплинули на твою зацікавленість в українській музиці в твоїй позиції твоє оточення і твій інфоспростір?

Р: А так, так, прямо, косо, криво але оточення впливало.

І: Угу. Можеш ще подумати і сказати, яку роль відіграє музика у суспільстві і чи взагалі важливе ця роль? Якщо ми кажемо про мирне суспільство не в стані війни поки.

Р: Дуже важливо, насправді, ну ми всі носії якоїсь інформації, ми всі можемо видати щось, музика не тільки для мене це 80 відсотків життя. Музикою живуть дуже багато творчих та нетворчих виконавців, артистів, слухачів, діячів. Те, чим ми, ми як вода, воно тече, воно бринить всюди в жилах, ми

співаємо від смутку, ми співаємо від горя, ми співаємо від радості, тому музика це дуже важливо.

I: Угу. Зараз існує теза що багато речей є не на часі через війну, як ти вважаєш чи важлива сфера музики у сьогоднішніх реаліях війни?.. суспільство, коли йде війна.

Р: Так я знаю це бо дуже багато треків. Аа.. котрі зараз випускають мої друзі, знайомі вже зараз я можу сказати, що це мої знайомі. Слухається там на передку і скільки разів відгуків читав, що «Боже я чекаю той день, коли нас випустять і буде такий концерт, і ми з тобою підемо, я куплю білет я піду на цей концерт», я такий, Боже це так приємно, коли я чую, що людина хоче зараз потанцювати, побемцатись, почути це все бо воно українське, воно своє бо воно хочеться, тому так музика це, піпець, як важливо, не можна без музики.

I: м.. українська музика, багато людей кажуть, що вона програє західній музиці в якості. Ось, а що мотивує тобою підтримувати українських артистів?

Р: Бажання популяризувати своє, бажання квітнути, пахнути і знати те, що про тебе хтось там десь подумав, хто співає. Не знаючи твоєї мови в якісь Японії, в якомусь парку «ой, у лузі червона калина», на китайській, але українською. І це мурашить. Ти бачиш це відео, ти бачиш сотню людей і вони чують вібрації, бо музика це просто набір звуків вібрацій того, що може видати людський рот. Воно може посварити, воно може, ти можеш не знати, про що я можу говорити в твою сторону, але за цими вібраціями ти можеш зрозуміти позитивна воно чи негативне, сумне чи веселе і тому музика, тим паче українське, тим паче, коли болить, або дуже, дуже радісно воно важливе і тим паче ну супортити треба те, що твоє.

I: Угу. Дуже дякую тобі за відповідь. І ми вже підходимо під кінець інтерв'ю. І такий завершальний в мене блок. А як ти гадаєш, чи може ще музика російських виконавців стати популярним в Україні як до 24 лютого 2022 року?

Р: Може, може. Все залежить від людовиська те, як вони видають себе, так, як вони себе рекламують, як вони себе позиціонують. Можна взяти якусь закордонну гру «Уно» і зробити гру про свиней, написати її українською мовою і взяти сказати, блін, дивіться, але як ми апдейтнули класну гру, ми можемо, ми зробили отак, і вау круто ми можемо взяти ремікс якийсь, і додати туди декілька українських слів, замінити один приспів чи змінити його на український, не змінюючи суть, але зробити це солов'їною. І популяризувати це так, ти можеш не вигадувати велосипед, але взяти і почистити велосипед від бруду і пофарбувати його в веселковий колір. І цей велосипед поїде вже по Хрещатику, і на нього будуть звертати увагу, з ним будуть фоткатися, бо він став веселковий. Він став країною Ураїною, весепл..велосипед «Україна», Радянський, але він веселковий і він вже привертає увагу, він прекрасний, він апдейтний, він чистий от.

І: Як ти можеш ще пояснити феномен того, що в...Навіть в суспільстві, в якому йде такий.. страшна трагедія, ось, війна, вбивства невинні ось, але все рівно ми можемо простежити, що в .. стрімінгових платформах в топ чартах, ти сам про це казав, залишаються російські виконавці. Як ти можеш пояснити цей феномен? Чому так відбувається?

Р: Феномен людяної сліпості, феномен людяної тупості, а може, а може допоможе, а може воно.. Ну дивись, якщо це вказати про топ чарт то та сама інста піська оця, котра світиться в топ чартах, це ж типу популярна людина. Хтось хоче виїхати за рахунок якомось популярної людини. Зробити свій плейлист, плейлист топ чартів складає якась певна особа з якоїсь певної компанії. Їй здається, чомусь, що простіше замість просунути і скинути цей плейлист кожному з артистів кого він туди вписав, «блін , будь ласка , прорекламуй, дивись там ти є класний, да круто,я тебе туди всуну не просто так». Я не заливав туди кацапську херню не просто так. Ти давай супорть себе ж, замість такого шляху ми додамо з, не знаю, з 10ти.. з 10ти тисячників, 10 людей котрі мають по тисячу прослуховувань , одного мільйонника і він такий

« блін, ну напевно так буде крутіше», от. Це людяна тупість, людяна сліпість просто і поки що не всі це зрозуміли, що так не має права бути, не те що має права, не має права так бути.

I: Я зрозумів тебе.

R:Люди роблять помилки і на цих помилках навчаються хтось, десь , когось притне, хтось десь насварить, а ці хтось це люди, це ми, ми зараз помітили це з тобою, ми зараз з тобою наголосимо, ми десь проговорили, ти десь запишеш, занотуєш, зазвітуєш, хтось прочитає, такий , так дивись, ще одна людина це сказала, не, Льош, треба прибирати цю дурню так не може бути, всьо. Якийсь Льоша скаже якомусь Саші і Саша прибере.

I: Я разом з тобою на це буду дуже сильно сподіватися. Я повністю розділяю з тобою цю позицію. Тобто певне.. розумію, що це навіть певна необізнаність людей, що..

R:Так,сліпота. Сліпота

I: Як ти вважаєш на кому лежить відповідальність за те, що люди продовжують слухати російських виконавців, на українських виконавців, які не можуть дати певного аналогу і закрити оцей пробіл великою частиною російських, російської музики, бо вона була дуже велика в українському суспільстві. Чи саме на.. вина лежить на відповідальності в суспільстві, яке, можливо, не шукає або не хоче шукати..

R: Суспільство не хоче шукати. Пробілів не існує. В нас дуже багато чого, я думав про те, що.. йоой, то там десь круче, це бажання просто втікти замість того, щоб.. замість того, щоб розібратись, замість того, щоб колупатися отут, мені простіше... Ну чесно визнати типу мені простіше взяти білі шкарпетки викинути, коли я бачив, замурзалися там катишки якісь типу, це все, мені простіше їх викинути і сказати, я куплю нові..

I: Угу

Р:.. аніж почистити, взяти якийсь тример, станочок прибрати ці катишки витратити 30 годин часу, 30 хвилин часу і зробити свій шкарпеток щось цільне, знайти нове життя, новий подих, так само і з музикою, так само і з творчістю. Люди думають, що десь там круче я туди ще поїду, я там запишу фіт, там мені буде більше, там мені буде краще, і там ну.. там , там ,там ми втічем, ми поїдем. А зараз нас обмежили, зараз нам дали волю показали, що таке біль і що таке можливість втратити, коли ти будеш жити тим десь..

I: Угу

Р:.. коли десь там ти будеш тікати. Заповнюючи ті території, заповнюючи ті простори, медіа сфери. Десь там, спонсоруючи, допомагаючи на себе свою будівлю, на свою домівку, на своїх батьків, близьких та на все- все забуваючи. В нас нема пробілів, як насправді, у нас немає ніяких... У нас можуть бути різнобіжності, розбіжності. Вибачте, можуть бути якісь, в музикальній естраді, сфері, творчості, але пробілів в нас ніколи не було. Наша музика дуже, дуже, дуже різна.

I: Угу

Р: Тому, тут все від бажання знайти. Сліпий, може побачити, дурний, може не побачити от.

I: Чудово, дякую за відповідь. І давай завершимо наше інтерв'ю на позитивній ноті. Якою ти бачиш українську музику майбутньому?

Р: Дуже, дуже, дуже кіберсучасною. У нас зараз так чи інакше все йде до якогось кібер апдейту, всі бумери поєднуюємося з зумерами. Це ці 2 покоління вони прагнуть змінювати. І дуже багато змін, спроб та помилок зараз буде, тому музика наша стане. Ну надсучасною, ми зараз поєднуємо українські народні мотиви парової машини з якимись бітами, і це виходить крінжово, да сиро, крінжово. Але не скажу, що мені не подобається, якби так вийшло з російською музикою, я бачу цю саму штуку. Типу я б сказав я ригаю. Тут я можу подумати ще, типу, тому зараз у нас буде буст дуже великий, котрий

треба не прогавити і всьо. Музика змінюється. Стилбок дуже швидко, апдейтяться наш і ці всі знання навички це все. Ой як буде еволюціонувати.

I: Клас, я буду сподіватися разом з тобою на це. Я дуже тобі вдячний. За участь у дослідженні, це було моє останнє питання. Можливо, є щось що ти б хотів додати, що не встиг сказати під час інтерв'ю або, можливо, інтерв'ю тебе навело на якісь певні нові думки, ти це можеш зараз зробити якщо хочеш.

P: Мої думки, єдине, що розумію, підкреслив це відокремлення та бажання просувати це от просто я зрозумів, те що я розумів, я просто прожував це все і зрозумів, що треба ще більше відокремлюватися, якби я не слухав, треба...Ну треба відкривати очі тим людям, хто все ще слухає, треба зупиняти, казати схаменись будь ласка, ти лізеш не в ту дупу, будь ласка. Тут є приємніше місце присядь тут, не лізь туди. Там воняє, от. Тому деякі люди, котрі все ще не можуть бачити. Я розумію, що у мене є можливість сказати, ну ти не бачила, ну давай може поможу побачити те, що якщо треба пояснювати, не треба пояснювати, як то кажуть, але інколи треба.

I: Я тобі, так, я щиро вдячний тобі за твою щирість, мені було дуже цікаво тебе слухати і твої відповіді будуть дуже корисними в моєму дослідженні. Бережи себе і своїх близьких.

P: Дякую , дякую .

I: Тоді я зупиняю запис.